

Nr 5 december 2012

AmnestyPress

**I Grekland jagas
immigranterna av
polis och fascister**

**I USA kommer
immigranterna
ut ur garderoben**

**Uganda i
väntan på nya
homosexlagen**

Burma:

Krisen i Arakan skärps

I korthet:

Fler fångar frigges i Burma

Den 19 november frigavs ytterligare över 50 politiska fångar i Burma. Frigivningarna kom i samband med att USA:s president Barack Obama besökte Burma. Bland de frigivna fanns två samvetsfångar; U Myint Aye och Saw Kyaw Kyaw Min. U Myint Aye, en av grundarna till nätverket *Human Rights Defenders and Promoters*, dömdes till livstids fängelse 2008 på grund av sin fredliga politiska verksamhet. Saw Kyaw Kyaw Min är advokat som år 2008 fick sin licens indragen och i augusti 2012 dömdes till sex månaders fängelse. Den 8 november skickade Amnesty över 67 000 underskrifter till inrikesministeriet med krav på att alla samvetsfångar ska frigges. Tun Aung, muslimsk ledare, dömdes nyligen till tolv års fängelse och sitter i fängelse i Sittwe i den oroliga Arakan-staten. Han är nu den ende fången i Burma som är adopterad av Amnesty som samvetsfånge.

Könsidentitet nämns

En resolution, framlagd av Sverige, om utomrättsliga, summariska och godtyckliga avrättningar fick den 20 november stöd med 108 röster för och en (Iran) mot medan 65 länder avstod vid omröstningen i FN:s generalförsamlings tredje utskott. Resolutionen anses som historisk då "könsidentitet" för första gången nämns i FN-sammanhang. Även "sexuell läggning" nämns i resolutionstexten. Amnesty välkomnade resolutionen och pekade på att det är ytterligare ett exempel på en ökad medvetenhet om att alla oavsett sexuell läggning eller könsidentitet måste skyddas från diskriminering. Amnesty påpekade också att det var extra betydelsefullt att resolutionen antogs den 20 november, *Transgender Day of Remembrance*, en dag tillägnad dem som har mördats på grund av sin könsidentitet eller könsuttryck.

Samvetsfånge fri i Bahrain

Sayed Yousif Almuhafeed, tillförordnad vice ordförande i *Bahrain Centre of Human Rights*, frigavs den 16 november från Dry Dock-fängelset i huvudstaden Manama och åtalet mot honom har lagts ned. Han tackade Amnesty för uttalanden och solidaritet:

– Jag är säker på att det är tack vare er som jag nu är fri.

Resolution mot kvinnlig könsstympning i FN

För första gången har tredje utskottet i FN:s generalförsamling antagit en resolution som tar upp kvinnlig könsstympning. Det är ett viktigt stöd till organisationer i det civila samhället som kämpar för ett slut på denna skymfliga sedvänja, anser Amnesty International.

José Luis Díaz, Amnestys representant i FN, betonar att tre miljoner flickor varje år riskerar att bli könsstympade och att FN:s flyktingorgan UNHCR slagit fast att flickor och kvinnor som flyr för att slippa könsstympning ska kunna få detta godtaget som asylskäl.

Kvinnlig könsstympning, som inte har stöd i

FOTO: AI

Amnestys första workshop om kvinnlig könsstympning arrangerades av Amnestys sektion i Ghana 1996 och där deltog bland andra författaren Alice Walker (i rosa t-tröja).

någon religion, är vanligt i 28 länder i Afrika, liksom i Jemen, Irak, Malaysia, Indonesien och bland vissa etniska grupper i Sydamerika. Även bland invandrargrupper i till exempel Europa lever sedvänjan kvar. ■

Stort stöd för moratorium för dödsstraff

Den 19 november röstade tredje utskottet i FN:s generalförsamling för ett moratorium när det gäller verkställande av dödsstraff. Resolutionen fick stöd av 110 länder medan 39 röstade emot och 36 länder avstod.

– Dagens omröstning är ytterligare en klar signal att världens resa mot avskaffande av dödsstraffet inte går att stoppa, sade José

Luis Díaz, Amnestys representant i FN.

När resolutionen senast togs upp, år 2010, var det 109 länder som röstade för. Länder som i år för första gången röstade för var Niger, Centralafrikanska republiken, Tunisien och Sydsudan. Afghanistan, Papua Nya Guinea och Indonesien, som tidigare röstat emot, lade i år ned sin röster. ■

Hopp om lagändring i Malawi

Den 5 november medverkade Malawis justitieminister Ralph Kasambara i en radiodebatt med hbt-aktivister och han sade då att de lagar som kriminaliserar samkönat sex tillsvidare är upphävda i avvaktan på att frågan ska beslutas i parlamentet. Amnesty och Human Rights Watch välkomnade uttalandet som ett steg för att få stopp på diskriminering och förföljelse på grundval av verklig eller upplevd sexuell läggning och könsidentitet i Malawi.

Justitieministern har senare backat från sitt uttalande och sagt att frågan först måste avgöras i parlamentet. Joyce Banda, som tillträdde som president i april har sagt att hon vill ha lagarna upphävda och har uppmanat parlamentetsledamöterna att föra ut frågan i sina valkretsar.

Lagen som förbjuder män att ha sex med andra män infördes under den brittiska kolonialtiden i dåvarande Nyasaland. Maxstraffet för män är 14 års straffarbete. För några år sedan krimi-

naliserades även lesbiskt sex, vilket kan ge fem års fängelse. 38 afrikanska länder kriminaliserar samkönat sex mellan samtyckande vuxna. ■

FOTO: ALEX NTONYA/AP/SCANPIX

20 maj 2010: Tiwonge Chimbalanga och Steven Monjeza leds bort efter att en domstol dömt dem till 14 års straffarbete sedan männen haft en trolovningsceremoni. Efter en internationell proteststorm benådades de nio dagar senare.

En stjärna i kosmos

Det är lite av rockstjärnestämning i Palmesalen i ABF-huset på Sveavägen i Stockholm denna lördag. Unga medlemmar i den afghanska diasporan i Sverige samlas för att berömma, skaka hand, och bli fotograferade med Sima Samar. En del kommer från den hazariska minoriteten, cirka 20 procent av Afghanistans befolkning, där många är shiamuslimer och därför utsattes för ett hårt förtryck under talibanstyret 1996–2001.

Sima Samar är sedan år 2004 ordförande i AIHRC, Afghanistans oberoende kommission för mänskliga rättigheter, och är i Stockholm för att motta Right Livelihood-priset. Vid seminariet den 8 december påpekar utfrågaren, DN:s ledarskribent Erik Helmersson att priset delas ut till dem som är ”stjärnor i vårt mänskliga kosmos” och att detta verkligen gäller för Sima Samar. Hon var den första kvinna av hazariskt ursprung som 1982 tog läkarexamen vid universitetet i huvudstaden Kabul. När hennes make 1984 greps av kommunistregimen och ”försvann” flydde hon. Sima Samar startade sjukhus i Pakistan och bildade sedan organisationen Shuhada som arbetat med utbildning och hälsovård åt kvinnor även under talibanstyret. Sima Samar var 2004-2009 också FN:s särskilda rapportör för mänskliga rättigheter i Sudan.

Jag minns första gången jag hörde Sima Samar i ABF-huset, vintern 2003. Då hade islamisternas motstånd tvingat bort henne från den ministerpost hon fått i den interimregering som tillsattes efter talibanernas fall. För tio år sedan fanns en viss optimism om landets framtid efter 25 år av krig. Kriget fortsatte dock och de internationella styrkornas agerande har gett ny näring åt talibanerna och andra upprorsgrupper, liksom den ofattbara korruptionen i landet. Amnesty International har, liksom Kvinna till Kvinna, Svenska Afghanistankommittén och Operation 1325 i sin nyligen publicerade rapport ”Missing the Target”, uttryckt oro för att kvinnors rättigheter ska säljas ut när det internationella militära uttåget förbereds inför år 2014.

Det är lätt att vara pessimistisk om ett land där krig har pågått i nästan 35 år. Ändå har framsteg uppnåtts. Mödradödligheten har minskat dramatiskt. Mediernas frihet är relativt stor. Kvinnor finns på allt fler poster och andelen kvinnliga parlamentsledamöter är högre i Afghanistan (28 procent) än i Frankrike, Italien eller Storbritannien. Demonstrationer hålls mot våldet mot kvinnor. 2,5 miljoner flickor går idag i skola. I en krönika i den ovärderliga tidskriften Afghanistan-nytt påminner Afghanistanveteranen Nancy Dupree om att kvinnlig skolgång lanserades redan under kung Amanullahs styre på 1920-talet. 1959 uttalade regeringen stöd för att kvinnor frivilligt skulle ta av sig slöjan och gå ut i samhället. Sima Samar berättar om sin ungdomstid och minns när hon på 1970-talet kom till Kabul där de kvinnliga studenterna gick i jeans eller kortkort kjol och inte ens visste hur sjalen skulle knytas för att dölja håret. Hon poängterar att landets människorättsförsvarare behöver fortsatt stöd i den ovissa framtid som väntar. Det lär behövas fler stjärnor i kosmos för att utvecklingen ska gå åt rätt håll.

Ulf B Andersson

4. Immigranter jagas i Grekland

I ekonomiska krisens Grekland ses immigranter som ett hot. Polisen och fascister jagar immigranter. Amnesty Press har träffat några afghaner som lever i Aten.

10. Immigranter kommer ut i USA

I USA finns många papperslösa immigranter som arbetar inom olika sektorer. Nu har en del av dem tröttnat på att leva i hemlighet. De framträder öppet och vill ha samhällets erkännande.

12. En gång straffad – då blir du utan rättigheter

Det var många medborgare som i höstens presidentval i USA inte kunde välja mellan Barack Obama och Mitt Romney. Den som hamnar i fängelse berövas sina rättigheter och straffet finns kvar även efter frigivningen.

16. Krisen som skakar Burma

I delstaten Arakan i västra Burma dödas människor och tiotusentals har tvingats fly sedan våldet mellan buddistiska rakhiner och muslimska Rohingyas eskalerat. En del talar nu om etnisk rensning.

18. Uganda i väntans tider

Sedan talmannen i Ugandas parlament lovat en julklapp till det ugandiska folket är det många som fruktar att den nya anti-homosexlagen snart ska införas. Andra välkomnar lagen.

20. MR-dagarna: Från Bahrain till Dagestan

Årets människorättsdagar i Göteborg lockade cirka 3 000 personer. Sapiyat Magomedova från Dagestan, Europas farligaste plats, fick årets Per Anger-pris.

Nyheter 14, Läst&Sett 24, Debatt 26, Fatta Pennan 30

Amnesty Press utges av Amnesty International, svenska sektionen. Tidningen är ett självständigt forum för information och debatt kring Amnestys verksamhetsområde. Artiklar i Amnesty Press representerar inte nödvändigtvis Amnestys åsikter. Detta gäller även annonsmaterial, till exempel bilagor. Eftertryck endast efter överenskommelse. Utkommer med fem nummer 2012.

Redaktion:
Ulf B Andersson, redaktör, ansvarig utgivare
Malin Engman, form och redigering
Adress: Box 4719, 116 92 Stockholm.
Besöksadress: Alsnögatan 11
Telefon: 08-729 02 00, fax: 08-729 02 01
E-post: Amnesty Press: ap@amnesty.se
Hemsida: www.amnesty.se/ap

Prenumeration: 160 kr.

Svenska sektionen: postgiro 900072-0, bankgiro 900-0720
Tryckeri: V-TAB AB, Södertälje, 2012
Pressläggning: 10 december 2012
Manusstopp Nr 1/2013: Omkring 28 januari 2013
Hos läsarna: I början av mars 2013
ISSN: 0284-7108
Omslagsbild: En kvinna visar upp sin risranson. Många Rohingyas lever nu under svåra förhållanden i västra Burma. Foto: Jonas Gratzner

Fönstret till Europa ska stängas

Text: Thomas Aue Sobol och Lasse Telling Bild: Steven Achiam

Från sin vitkalkade balkong kan chefen för kustpolisen på den grekiska ön Symi ana konturerna av Turkiets kust som ligger sju sjömil bort.

– Jag kan inte sova på natten, säger Dimos Karageorgos, som har ansvaret för att vakta EU:s yttersta gräns.

Under några få veckor kom över 100 immigranter och flyktingar med båt till Symi och det ryktas om att ytterligare 200 personer är på väg.

I skydd av natten kastas immigranterna i vattnet på den norra delen av ön. På morgonen går de över bergen och kommer ned genom Symis smala gator tills de når turistområdet vid

hamnen. Ankomsten av ”de illegala”, som de kallas, fick den kvinnliga polischefen att gråtande gå till borgmästaren då hon bara hade plats för sex personer i häktet. Där finns nu nästan 100 personer som ”lever som djur” som den lokala läkaren Xanthos Tsabikos uttrycker det.

Läkare utan gränser och det grekiska flyktingrådet kritiserar att öns häkte har kraftig överbeläggning, att barn och vuxna spärras in tillsammans och att de sanitära förhållandena gör att det finns risk för att sjukdomar sprids. Immigranterna i häktet har tillgång till en toalett och en vattenkran. ➤

Gasim klättrar in i en övergiven byggnad i Alexandra-parken i Aten. Det är dock riskabelt att sova här då det inte går att fly om fascisterna kommer.

Anhängare till Gyllene Gryning jublar i Thessaloniki den 6 maj sedan partiet kommit in i parlamentet.

På ett folkmöte enades öns medborgare om att immigranterna inte är välkomna på denna grekiska ö som har 2 600 fasta invånare. Symi är drabbat av ekonomisk kris, stängningar av skolor och kraftiga budgetnedskärningar. Några medborgare föreslog att de skulle inkalla det högerextrema partiet Gyllene gryning eller själva avlägsna immigranterna med våld. Myndigheterna har under tiden flyttat en mindre grupp av immigranterna till huvudstaden Aten.

– Vad ska vi göra? Det finns inte plats för fler på ön, säger kaféägaren Lefteris Terezakis och gör sig till tolk för stämningarna på ön:

– De måste sättas på en båt och tvingas iväg härifrån.

Det är inte bara på Symi som Grekland, som befinner sig på randen till statsbankrutt kompromisslöst slår ned på immigranter och flyktingar. Med stöd av Frontex, EU:s gemensamma insatsstyrka, har den grekiska regeringen stängt människosmugglarnas port mot Europa, landgränsen mot Turkiet i Evros-regionen (se Am-

nesty Press nummer 1/2011). Under en rad år har uppemot 90 procent av alla immigranter till Europa kommit denna väg men sedan augusti har Grekland placerat ut 1 800 poliser längs gränsen. Dessutom är ett stängsel under uppförande. Resultatet är att medan det tidigare kom 2 000 personer över gränsen varje vecka sjönk antalet i september till 30 personer. Det har fått människosmugglarna att istället ta den farligare vägen över havet. I september kostade det 60 personer livet då en båt med immigranter sjönk utanför Turkiets kust. Över hälften av de omkomna var barn.

I början av augusti inledde också den grekiska polisen, under namnet Operation Xenios Zeus, storslagna razzior som ska städa upp i den undre världen bland de uppskattningsvis 1–2 miljoner immigranter som utan tillstånd lever i Grekland. Över 30 000 människor har förhörts och 2 600 personer har fängslats i väntan på deportation.

– Regeringen vill sända ett budskap om att Grekland inte är ett oöversiktligt

område där vem som helst kan komma in, sade Nikos Dendias, minister för allmän ordning, när Operation Xenios Zeus inleddes.

Utöver detta upplever Aten en våg av rasistiskt motiverat våld mot immigranter som slås ned på öppen gata. FN:s flyktingorgan UNHCR har registrerat 83 fall under årets nio första månader men tror att antalet är långt högre. Våldet länkas samman med fascistiska grupper som har anknytning till Gyllene gryning, ett nazistiskt parti som har 18 platser i parlamentet och som enligt opinionsundersökningar idag har ännu större stöd än de sju procent som gav partiet sin röst i juni.

I augusti kastade en grupp mörklädda män på motorcyklar in en brandbomb i en moské i Pireus i utkanten av Aten och några månader tidigare träffades en alban av ett svärd som en maskerad motorcyklist svingade mot honom. Parlamentsledamöter från Gyllene gryning har också själva direkt deltagit i överfall och trakasserier. På Youtube finns videoupptagningar, bland annat

»Det här är historien om hur en tyst kupp misslyckades.«

när parlamentsledamoten Girogos Germinus och en grupp på 40 män krossar en immigrants bod på en marknad. Parlamentsledamöter har haft immunitet men efter dessa våldsdåd har immuniteten upphävts och även parlamentsledamöter ska kunna ställas inför rätta.

Det eskalerande våldet har gjort att Navi Pillay, FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, nyligen uttryckte stark oro över att polisen inte verkar vara i stånd – eller helt enkelt inte vill – skydda offren. Amnesty International krävde i augusti att den grekiska regeringen tar itu med det rasistiska och främlingsfientliga våldet.

I Alexandra-parken i Aten döljer sig en grupp afghanska unga män. I skogsbrynet har de spritt täcken och låga grenar används för att hänga kläder och plastpåsar som innehåller deras få ägodelar; en extra T-tröja och några cigaretter.

– Vi turas om att hålla utkik efter polisen och fascisterna, berättar 17-åriga Ali.

Han har slagit sig ihop med vännerna Hossain, Hamid och Qasim, alla minderåriga afghaner. De sover i skogsbrynet, på taket till en kiosk eller i en av de övergivna byggnaderna i parken. Alla fyra har med hjälp av människosmugglare rest från Afghanistan till Grekland utan sina föräldrar.

Qasim har kommit till Europa för att finna arbete medan Ali säger att han är förföljd. Hans föräldrar är döda och han var tvungen att fly till Europa då han fruktade för sitt liv efter att ha hjälpt amerikanerna i Afghanistan genom att peka ut talibaner.

Hamid försökte nyligen gömma sig under en lastbil som från hamnstaden Patras skulle vidare till Italien men han upptäcktes och skickades tillbaka till Aten.

Människosmugglarna kräver 4 000 Euro (knappt 35 000 kronor) för att ordna vidare transport från Grekland och det är omöjligt för pojkar att få ihop pengarna.

– Så snart jag får chansen så kommer jag att resa från Grekland. Min dröm är att få studera, säger Ali.

Han anser att det är omöjligt att få asyl i Grekland. Vid sin ankomst till landet fick Ali ett dokument där det står att han måste lämna Grekland inom 30 dagar. Medan vi pratar med Ali kommer en grupp grekiska joggare förbi.

– Se upp! Gyllene gryning är på väg!, ropar de.

Ali tolkar det som ett skämt och sitter kvar. Han berättar att fascisterna dyker upp ett par gånger i veckan och då kommer i grupper på 10–15 personer i syfte att klå upp immigranter.

Elias Anagnostopoulos, chef för Amnesty Internationals grekiska sektion, säger att han med tiden blivit alltmer förlägen över att vara grek:

– Polisens operation har fått kodnamnet Xenios Zeus, vilket betyder den som bjuder främlingar välkommen. Det tycker jag är ironiskt. När ett samhälle är i kris så är det de svagaste som får betala priset. Det är det som nu händer med immigranterna.

Amnesty anklagar den grekiska regeringen för att kränka immigranternas rättigheter genom massarresteringar på grund av hudfärg och genom att hålla folk inspärrade i överfulla och eländiga förvar. Elias Anagnostopoulos betonar att Grekland har rätt att föra sin egen immigrationspolitik och han förstår att landet är i djup kris.

– Man ska dock respektera mänskliga rättigheter och de konventioner som man har undertecknat, påpekar han. Att vara immigrant är inget brott. Fängslande bör vara den sista utvägen.

Polisen har ansvaret för asylproces-

sen i Grekland men generellt tar polisen i Aten bara emot 20 asylansökningar i veckan. Kritiker menar att Grekland helt enkelt inte har en asylpolitik, bara en deportationspolitik.

– Genom att inte acceptera asylansökningar riskerar myndigheterna att bryta mot principen om *non-refoulement*, det vill säga att någon skickas tillbaka till ett hemland där det är stor risk för att personen blir utsatt för mänskliga rättighetskränkningar. Det finns dokumenterade fall där minderåriga har skickats tillbaka och satts i fängelse eller har blivit torterade och i några fall har dödat, slår Elias Anagnostopoulos fast.

Nära Amnesty Internationals kontor bor den 17-åriga afghanen Ghulam med sin 16-åriga hustru och parets dotter, som är sex månader gammal.

– Här är värre än i Iran, säger Ghulam.

Familjen tillhör hazara-folket och flydde först från Afghanistan till Iran för att undkomma talibanerna. Hazarerna, som är shiamuslimer, utsattes för svåra övergrepp när talibanerna styrde Afghanistan 1996–2001.

Ghulam visar oss genom en smal, mörk gång förbi ett demolerat kök in till det rum på fyra kvadratmeter där

»Kritiker menar att Grekland helt enkelt inte har en asylpolitik, bara en deportationspolitik.«

Många immigranter i Grekland hoppas komma vidare in i Europa.

➤ han bor med sin fru och sitt barn. Rummet är en del av ett "Afghan Hotel", ett utbrett fenomen i Aten där grekiska uthyrare ger logi åt afghaner som saknar uppehållstillstånd och tar ut höga priser. På golvet ligger några täcken, annars är rummet tomt.

Nyligen när Ghulam arbetade med att hämta sopor fick han stryk av en fascistgrupp.

– Jag försökte fly därifrån men de skickade två hundar efter mig. Två män höll fast mina händer medan två andra män slog mig i magen och huvudet med ett järnrör. Jag skrek och grät men

även om det fanns andra människor som såg det var det ingen som hjälpte mig. De sade att jag skulle vara stilla för annars skulle männen komma tillbaka och då kanske slå ihjäl mig.

Ghulam fick tag på polisen efter överfallet men de ansåg att eftersom gärningsmännen hade försvunnit var det inget polisen kunde göra. Andra källor berättar om tillfällen när polisen krävt pengar för att ta emot en anmälan. Enligt väljarundersökningar röstade nästan hälften av de grekiska poliserna på Gyllene gryning vid valet i juni.

»Jag skrek och grät men även om det fanns andra människor som såg det var det ingen som hjälpte mig.«

Ghulam vågar inte längre lita på någon:

– Jag törs inte längre gå ut från bostaden för att arbeta eller handla.

Grekland har tidigare väddat till EU om att ta ansvar för immigranter och flyktingar men hittills har de övriga medlemsländerna inte visat någon vilja att dela ansvaret, till exempel genom att ta emot en del av de människor som vill söka asyl. Mariella Michailidou, socialarbetare och barnansvarig på det grekiska flyktingrådet, vill att EU omprövar sin inställning:

– Vi kan inte kalla oss för en union när vi har länder som Sverige som erbjuder tak över huvudet och ekonomisk hjälp till barn medan de här lever som hemlösa och inte ens får mat. Det måste finnas ett sätt att fördela de människor som kommer till Europa.

Mariella Michailidou möter i sitt dagliga arbete barn som lever under "horribla och omänskliga" förhållanden. Hon anser att Grekland har visat att landet inte är i stånd att ta emot immigranterna. De flesta länder, däribland Sverige, har suspenderat Dublin II-förordningen, som annars innebär att asylsökande ska sortera under det land de först kommer till. Sverige skickar inte tillbaka asylsökande till Grekland men det krävs att personen själv lyckas ta sig till Sverige för att få sin asylansökan prövad.

FOTO: GRIGORIS SIAMIDIS/REUTERS/SCANPIX/

Flyktingpojarna går varje dag runt till kyrkor i Aten som delar ut mat. Bokhandskarna har de hittat bland sopor.

Gyllene Gryning använder fysiskt våld mot immigranter men har också attackerat grekiska muslimer i norra Grekland och misshagliga kulturevenemang.

»Jag är den ende på ön som vill hjälpa.«

Operation Xenios Zeus innebär att alla med mörk hudfärg kontrolleras av polisen.

Tillbaka på ön Symi i det Egeiska havet berättar den lokala läkaren Xanthos Tsabikos att han erbjudit polisen att ta emot en del av de nyanlända immigranterna. Läkaren har sängplatser och där råder goda hygieniska förhållanden. Polisen säger dock nej.

– Om jag bara kunde samla ihop tio män så skulle jag gå och hämta immigranterna med våld men jag är den ende på ön som vill hjälpa. Jag är ensam!, utbrister Xanthos Tsabikos.

Den kommentaren får Lefteris Papakaloudoukas, öns borgmästare, att dra på smilbanden. Han anser att problemet är långt större än läkaren förstår. Enligt borgmästaren kan ökommunen bara betala löner till de 40 anställda i socialtjänsten och den lokala polisen i ytterligare två månader.

– Utöver detta ekonomiska problem så har vi blivit tvingade att ta emot de illegala immigranterna.

– Vi är inga rasister. Vi har själva varit immigranter en gång i tiden men det är omöjligt för Grekland att bära

bördan ensam, poängterar han och anklagar EU för att svika de grekiska öarna.

Vid hamnen går Dimos Karageorgos, chefen för kustpolisen, in från sin vitkalkade balkong. Arbetet kallar. Greklands militära ledning är på väg till Symi för krismöte om situationen. Enligt Dimos Karageorgos har Frontexstyrkan skickat förstärkning till området i form av patrullbåtar, helikoptrar och övervakningsflyg.

Kommendören anser att strömmen av människor som söker sig till Europa utgör ett hot mot alla europeiska välfärdsstater, bland annat för att immigranterna arbetar utan tillstånd för nästan ingen lön.

– Dessa människor vill inte stanna i Grekland, de vill komma till Nordeuropa. Om Grekland faller så faller också Europa, anser Dimos Karageorgos. ■

Fotnot: Artikeln har tidigare publicerats i den danska tidningen Kristeligt Dagblad. Översättning: Ulf B Andersson

USA:s papperslösa kommer

USA:s omkring 11,5 miljoner papperslösa lever under ständigt hot om utvisning och flera delstater har infört hårda lagar för att köra ut dem. Samtidigt växer en motrörelse fram: papperslösa övervinner rädslan för att bli utvisade och väljer att komma ut offentligt med att de saknar uppehållstillstånd.

Text: Jonas Cullberg
Bild: Linus Sundahl-Djerf

"NO PAPERS NO FEAR, DIGNITY IS STANDING HERE!"

En grupp kvinnor och män i vita t-tröjor med fjärilar på bröstet ropar ramsan gång på gång, högre och högre, med nävarna knutna i luften. De tågar runt en konferenshall i Birmingham, Alabama, där det pågår ett sammanträde med några av landets mest inflytelserika immigrationsmotståndare på talarlistan. Solen steker på demonstranterna som pressar på mot ingången till konferenshallen. Svett droppar tränger fram i pannorna på vakterna som trycker emot bakom glasdörren på insidan. Aktivisterna är hantverkare, byggnadsarbetare, hemmamammor och studenter, de flesta med rötter i Mexiko. Trots att de skulle kunna utvisas vilken dag som helst är de inte rädda för att höras och synas.

Tillsammans kallar de sig Undocubus och är på en resa i en turkosmålad buss från 1972 genom de delstater i USA som har hårdast attityd mot papperslösa. De började i Arizona, fortsatte vidare till New Mexico, Texas, Louisiana, Mississippi, och har nu hamnat i delstaten med landets tuffaste immigrationslag. Det är brottsligt att befinna sig i Alabama utan papper och polisen ska stoppa och kontrollera alla som misstänks vara illegala immigranter. Det uttalade syftet är att göra livet så

svårt för de papperslösa att de lämnar landet frivilligt.

En av Undocubus-resenärerna är 29-åriga Isela Meraz som bestämde sig för att komma ut när hennes hemdelstat Arizona införde en ny och mycket sträng anti-immigrationslag för två år sedan.

– De kallar oss illegala och tror att vi är kriminella men allt vi vill är att arbeta och gå i skolan. Jag behövde komma ut och säga att jag är den som sitter bakom kassan, den som städar era hus, berättar Isela Meraz.

Hon skriker nästan för att höras över talkörerna intill: "DO WE PAY TAXES? – YES WE DO!"

– Jag följer med på Undocubus för att visa respekt för mina föräldrar. De offrade så mycket för att komma hit från Mexiko och deras mod inspirerar mig, säger hon.

Till sist släpps Isela Meraz och de andra in i konferenslokalen, som sakta fylls av aktivisterna med de vita t-tröjorna. Tysta sätter sig de ner och lyssnar. Konferensdeltagarna låtsas inte om att aktivisterna är där och fortsätter mötet.

Lagarna som riktar sig mot papperslösa kallas av kritikerna för "Juan Crow-lagar", en latinamerikanskt klingande referens till sydstaternas rasistiska "Jim Crow-lagar" som 1950- och 1960-talets medborgarrättsrörelse bekämpade och lyckades få avskaffade.

Gerrardo Torez, 41, snickare, kom från Mexiko för 18 år sedan: "Vissa tror att vi är kriminella och lever på bidrag men jag betalar skatt. Eftersom jag är homosexuell kan jag inte ens gifta mig till ett green card. Jag kom förresten ut som homosexuell samtidigt som jag kom ut som papperslös."

Isela Meraz är del av en ny amerikansk medborgarrättsrörelse. Den lånar ett begrepp från hbtq-rörelsen för att beskriva vad de gör: "kommer ut". Undocubus är ett exempel, ett annat är Facebook-sidan *United We Dream* där unga papperslösa visar vilka de är och berättar sina historier.

På sin hemsida har organisationen *Immigrant Youth Justice League* publicerat en lista med 50 sätt att komma ut som papperslös: "Ta med en vän

Nataly Cruz, 24, har varit i USA sedan hon var åtta år gammal: "Jag drömmer om körkort och att kunna teckna sjukförsäkring. Min sju-åriga son är rädd för att jag inte ska komma hem när jag går ut."

ut ur garderoben

Isela Meraz, 29, från Phoenix i Arizona ropar i megafonen. Hon har bott i USA sedan hon var åtta år gammal: "När jag gick ut high school kände jag panik över att inte ha uppehållstillstånd".

Fakta

Barack Obama har lovat att kämpa för Dream Act, det lagförslag som ger en möjlighet till permanent uppehållstillstånd under vissa omständigheter. Obama fick 71 procent av latinamerikanernas röster. Samtidigt har han kritiserats för att ha deporterat omkring 1,5 miljoner papperslösa under sin första mandatperiod, och för att hålla en betydligt snabbare takt än företrädaren George W. Bush.

Att få ett permanent uppehållstillstånd, "Green card" i USA är utom räckhåll för de allra flesta av landets papperslösa. Varje land har en kvot på 25 000 green cards per år. Mexiko med en befolkning på 112 miljoner har samma kvot som Sverige. För invånare i länder med många sökande, som Mexiko eller Filippinerna kan det röra sig om flera år, eller decennier.

på lunch och berätta det, skriv det i en facebook-status, berätta om det för en gränspolis och se hur han reagerar". Rörelsen har mött kritik, både för att uppmana till lagbrott och för att uppmantra människor till något som gör att de riskerar att bli av med jobbet eller slängas ut ut landet. Immigrationsvänliga organisationen *American Immigration Council* avråder starkt papperslösa från att ta den risken.

Victor Palafox, 20, som blivit ett känt ansikte i Alabama sedan han kom ut som papperslös, ser dock offentligheten som den bästa försäkringen mot deportation:

– Ju mer öppen du är med din illegala status, desto säkrare är du. Om någonting händer mig får jag hjälp snabbt eftersom folk vet vem jag är.

Bilden av de papperslösa i USA är ofta att de arbetar med att plocka jordgubbar, städa eller passa barn. Jose Antonio Vargas ändrade på den saken, och blev dessutom en ny portalfigur för rörelsen. Han föddes på Filippinerna 1981 och kom till USA som 12-åring. Hans historia är egentligen ett praktexempel på den amerikanska drömmen: från att inte kunna engelska arbetade han sig upp till att bli hyllad journalist med uppdrag för prestigetidningar som *Washington Post* och *New Yorker*, och vinnare av USA:s finaste journalistiska utmärkelse, Pulitzerpriset. Jose

Antonio Vargas dolde dock en hemlighet för sina kollegor och läsare: han saknade amerikanskt medborgarskap. Med framgångarna och berömmelsen ökade hans rädsla för att avslöjas. Till sist kändes situationen ohållbar.

– Jag orkade inte gömma mig längre. Jag trodde alltid att jag skulle åka fast och deporteras. I stället för att någon skulle avslöja mig tänkte jag att jag lika gärna kunde avslöja mig själv, säger Jose Antonio Vargas till *Amnesty Press* på telefon från San Francisco.

Han valde att komma ut genom en stort uppslagen och mycket uppmärksam artikel i *New York Times*, där han berättade sin livshistoria, från det att hans mamma lämnade honom ensam på planet från Filippinerna till den

FOTO: GERRY SALVA CRUZ

»De kallar oss illegala och tror att vi är kriminella men allt vi vill är att arbeta och gå i skolan.«

Jose Antonio Vargas.

ständiga oro som följt honom genom hans framgångsrika vuxenliv. Hans advokat varnade honom för att det vore juridiskt självmord att komma ut inför miljontals läsare.

– Jag var förberedd på att bli utvisad efter publiceringen men jag har mer eller mindre lämnats i fred, förklarar Jose Antonio Vargas. Jag är fortfarande här. Regeringen säger att jag inte är ett hot mot säkerheten och inte en prioritet för dem. Det gäller för majoriteten av de 11,5 miljoner papperslösa som finns i det här landet. Vi är inget hot mot säkerheten. Men vi är här mitt ibland er, i era skolor, på era arbetsplatser, i era bostadsområden och kyrkor.

I juni beslutade president Barack Obama att ge amnesti till skötsamma papperslösa yngre än 30 år som kommit till landet som barn. Jose Antonio Vargas, som passerat 30-strecket har inte rätt att söka och fortsätter att leva i landet på lånad tid.

Victor Palafox är berättigad till amnestin och tycker att det är ett steg i rätt riktning men tillägger att Obama har mycket kvar att bevisa:

– För de allra flesta finns det ingen som helst möjlighet att få uppehållstillstånd. Nu hoppas jag kunna bli lärare i amerikansk historia, för att kunna ge något tillbaka till det här landet. Efter att ha varit här hela mitt liv känner jag att det är här jag hör hemma. Jag vill inte att någon ska ta Amerika ifrån mig. ■

Dömd för brott – farväl till rättigheter

Brottsdömda i USA riskerar att för alltid stämplas som andra klassens medborgare. Rösträtten är den första av de rättigheter de mister.

Text: Per Liljas Bild: Linda Forsell

Nuförtiden tänker Kristin Hemphill nästan aldrig på den där ödesdigra dagen då hon var 19 år.

– Hur kan jag förklara det? Jag var ung och vild och min pojkvän var pank, säger hon.

Tillsammans rånade de en man i St. Petersburg, Florida, ett par kvarter från där de bodde. Det tog en dag innan polisen knackade på hos dem. Kristin försökte gömma sig i garderoben. Efter att ha häktats och fått ett rättegångsdatum återvände Kristin till lägenheten, där hon fann att hennes bästa vän hade stulit alla hennes värdesaker.

– Jag kände att det var karma, att jag fick vad jag förtjänade, säger hon. Efter det här tänkte jag att jag skulle kunna börja om från ett blankt blad.

Hon fick fem års villkorlig dom. Under de 20 år som gått sedan dess har Kristin aldrig gripits för något värre än olaga parkering. Hennes blad har däremot aldrig blivit blankt. Presidentvalet nu i november blev det femte valet där hon hindrades från att rösta på grund av sin brottsdom.

– Det får mig att må som skräp! Det här är inte den jag är, det representerar mig när jag var 19 år. Jag har betalt av min skuld till samhället. Vem har inte gjort något när de var unga som de skäms för?, säger Kristin Hemphill upprört.

Få västländer förvägrar sina fångar rösträtt. Storbritannien gör det och får därför motta hård kritik från Europadomstolen för mänskliga rättigheter. I USA är det däremot få som ifrågasät-

»Unga svarta män växer upp med antagandet att de någon gång kommer att hamna bakom lås och bom.«

Kristin Hemphill kan inte få egen lägenhet och bor därför med sin mamma.

ter denna praxis. Endast två delstater tillåter fångar att rösta. I elva delstater får folk inte ens rösta efter att de har suttit av sina straff. Dessa före detta fångar får inte heller göra jurytjänst, söka yrkeslicenser som behövs för att till exempel bli frisör eller ta emot de matkuponger som staten delar ut till 50 miljoner fattiga amerikaner. De får inte tillgång till boende där delstaten är hyresvärd. Om de till exempel återvänder till sina föräldrars statliga boende efter fängelsevistelsen så riskerar hela familjen att bli vräkt.

På grund av den explosionsartade ökningen av antalet fångar i USA de senaste årtiondena har fångar och före detta fångars rättigheter vuxit till att bli en av landets mest brännande medborgarrättsfrågor. En fjärdedel av världens fångar är fängslade i USA. Totalt är

över sju miljoner medborgare i fängelse, i frigång eller villkorligt dömda. Många av dem är dömda till ett liv som andra klassens medborgare.

I Reuben Boykens och Leslie Harpers hem i östra Tampa går teven på flera timmar innan solen går upp. Väderleksrapporten sänder ett blåaktigt sken över den slitna skinnsoffan, de neddragna persiennerna och tavlorna med motiv av tuppar och palmer, medan de två 25-åringarna klär på sig och kokar majsgröt. Ett åskoväder är visst på ingång. Leslie har fortfarande någon timme på sig innan hennes arbetsdag i skolbespisningen på en lågstadieskola börjar men Reuben har ingen tid att spela.

Klockan fyra måste han stå utanför bemanningsföretaget MDT Personnels

dörrar om han ska få jobb. Lokalen öppnar klockan fem och sedan kan det ta flera timmar innan någon arbetsgivare kommer förbi med en pickup, i behov av billig arbetskraft. Den här morgonen är de ett 30-tal personer som trängs under det utskjutande taket, mot vilket regnet börjat smattra ned. Har de tur blir det en heldags arbete. Blir det bara några timmar är det knappt värt det. Har de otur blir det inget alls.

– Kontorspersonalen har sina favoriter, säger Reuben.

För många amerikaner som dömts för brott, likt Reuben som tidigare langade knark, är daglönearbete det enda som håller dem från gatan. Då Reuben inte jobbar håller han sig inomhus. Efter att ha blivit skjuten för fem år sedan säger han att de gamla kompisarna inte längre är ett alternativ för honom. Samtidigt kan han inte få reguljära jobb på grund av sin brottsdom. *American Civil Liberties Union*, ACLU, är en av de medborgarrättsorganisationer som går i bräschen i sitt arbete för fångars rättigheter. David Fathi, ordförande för ACLU:s fängelseprojekt, menar att de senaste årtiondenas hårda kriminalpolitik har skapat en återvändsgränd för många unga afro-amerikaner likt Reuben Boykens.

– Resultatet för landets svarta befolkning har varit förödande. I vissa samhällen är fängelsedomar en normaliserad del av vardagen och unga svarta män växer upp med antagandet att de någon gång kommer att hamna bakom lås och bom, säger David Fathi.

I valet i november hindrades närmare sex miljoner medborgare från att rösta för att de någon gång dömts för brott. En oproportionerligt stor del av dem var afro-amerikaner. I Florida,

som har några av landets hårdaste kriminallagar, saknar en fjärdedel av den svarta befolkningen rösträtt. Forskning visar att de som återfår sina rättigheter har mindre benägenhet att bryta mot lagen igen – något som skulle kunna minska Floridas enorma kriminalutgifter. Istället har lagstiftningen på senare tid skärpts i Florida.

– Historiskt är det inte vår väg här i södern att låta brottsdömda rösta, säger Dennis K. Baxley, republikansk medlem av Floridas representanthus. Vi vill inte sända budskapet att det inte medför några konsekvenser att begå brott. Dömda brottslingar måste göra en ansträngning för att återvinna samhällets förtroende och de måste visa att de är intresserade av att rösta.

Kristin Hemphill hade ingen aning om att hon hade mist rättigheter förrän hon hade avslutat en juvelerarutbild-

I East Tampa i Florida försökte organisationer med en picknick få människor att registrera sig för att få rösta i valet i november.

ning och började söka jobb. Då fann hon att hon inte längre var berättigad den försäkring som krävdes inom yrket. Snart förstod hon att det fanns en lång rad av saker hon inte längre kunde göra och att vägen till att återfå rättigheterna var lång.

– Min väns make var advokat och gick med på att hjälpa mig men jag lyckades inte samla ihop alla de dokument som krävdes i tid. De behövde bankuppgifter, karaktärsvittnen, referenser, arbetshistoria, betyg, domstolsbeslut, utfärdelser om det mentala tillståndet hos mina föräldrar – det var en flera centimeter tjock mapp, konstaterar hon.

»Det här är inte den jag är, det representerar mig när jag var 19 år.«

Vissa, likt Kristin, vet inte om att deras brottsdom innebär förlorade rättigheter. Andra vet inte om att de kan få tillbaka rättigheterna. Många av dem som vet det och har väntat de fem till sju år som krävs i Florida innan man får ansöka om att återfå sina rättigheter, ger upp någon gång under den komplicerade och omständliga processen. Kristin fortsatte däremot att kämpa och i somras fick hon ett mejl där hon kallades till intervju hos benädningsnämnden. Nu hoppas hon att hon och hennes nu 15-åriga son båda kan få rösta för första gången 2016.

– Det är förnedrande, säger Kristin Hemphill. Resten av världen har det inte så här. Jag tycker inte nödvändigtvis att man ska få tillbaks sina rättigheter automatiskt. Det borde dock åtminstone finnas rimliga riktlinjer. Du ska inte behöva kämpa i två årtionden. ■

Reuben Boykens och Leslie Harper.

Girifna utmanar regimen i Sudan

Med humor, gatuprotester och en stor portion mod har den sudanesiska gruppen Girifna utmanat Omar al-Bashirs auktoritära regim. Amnesty Press har mött aktivisten Mai Shutta som i november besökte Sverige.

Girifnas protester inleddes tidigt 2011. Efter en period av relativ tystnad flammade protesterna upp på nytt i mitten av juni i år då kvinnliga studenter vid Khartoums universitet gick ut i en spontan demonstration mot ökade matpriser och reseomkostnader. Efter att regimen avfärdat kravet på dess avgång som lika omöjligt som att slicka sin egen armbåge samlades omkring 10 000 demonstranter den 29 juni i det som raskt döptes till Armbågs-slickarfredagen. Det var efter det som Mai Shutta greps i sitt hem mitt i natten. I en och en halv månad hölls hon fängslad – under långa perioder med förbundna ögon – tillsammans med sju andra kvinnor i en cell som var kylslagen och överhettad om vartannat. Ovisshet, lite mat och undermåligt vatten gjorde fängelsetiden svår. För att hålla modet uppe sjöng de, och organiserade sig:

– Vi lärde känna varandra, byggde

nätverk och utarbetade strategier, säger Mai Shutta.

Hon släpptes, liksom de flesta andra, inför den muslimska högtiden Eid al-fitr i mitten av augusti. Många utsattes för hårda förhörstekniker, men ingen av de kvinnor som greps under sommaren våldtogs, något som annars har varit vanligt. Förtjänsten, menar Mai Shutta, är Girifna-aktivisten Safia Ishaqs som i en video på Youtube rättframt berättar om hur hon efter att hon greps och fördes till en polisstation i februari 2011 misshandlades och våldtogs av tre polismän. Att hon vågade bryta tabu kring våldtäkt och berätta har satt press på regeringen och säkerhetstjänsten:

– Polisen vågade inte göra något, vi förhördes i grupper om tre-fyra, förklarar Mai Shutta men förklarar att segern bara var halv: Två pojkar våldtogs i samband med att de greps under sommaren.

– Vi behöver mer press på regeringen, och vi behöver hjälp för att få Jalila Khamis frisläppt, hon har suttit fängslad utan rättegång sedan i mars, säger Mai Shutta.

Jalila Khamis tillhör det förbjudna partiet SPLM-N och i september meddelades att hon ska åtalas för brott som kan ge dödsstraff. Amnesty anser att hon är samvetsfänge.

Bella Frank

Mai Shutta besökte Sverige.

FOTO: BELLA FRANK

Nyheter

Vägrades abort – dog i Galway

FOTO: SHAWN POGATCHNIK/AP/SCANPIX

Den indiska kvinnan Savita Halappanavar avled den 28 oktober på ett sjukhus i Galway i västra Irland. Hon och hennes make, Praveen Halappanavar, arbetade i Irland och hon var gravid i 17:e veckan när hon uppsökte sjukhus på grund av mag-

smärtor. Läkarna konstaterade att hon var på väg att få missfall men vägrade göra en abort då fostret uppvisade livstecken.

Kvinnan hade svåra plågor men trots parets vädjan om abort vägrade läkarna och sade enligt makens upp-

Demonstration i Dublin den 17 november sedan Savita Halappanavar avlidit när hon vägrades abort.

gift att "detta är ett katolskt land".

När fallet blev känt i mitten av november utbröt en storm av protester. Demonstrationer hölls i Indien och i Stockholm organiserade folkpartiet en protest utanför Irlands ambassad.

I den irländska huvudstaden Dublin demonstrerade tiotusentals personer i protest mot dödsfallet och krävde att aborter ska genomföras om kvinnans liv är i fara.

Amnesty krävde i ett uttalande att den irländska regeringen klargör huruvida landets lagar och tillämpningen av dessa när det gäller tillgång till abort står i överensstämmelse med internationella människorättslagar.

– Internationella lagar är entydiga om kvinnors rätt att få en säker och legal abort när deras liv är i fara, sade Colm O’Corman, chef för Amnesty International på Irland.

Ulf B Andersson

Tusentals personer samlades den 29 november i Pristina för att hälsa Ramush Haradinaj välkommen hem efter den friande domen i Haag.

FOTO: VISAR KRZEZU/AP/SCANPIX

Frikännanden i Haag

Den 16 november anlände de kroatiska generalerna Ante Gotovina och Mladen Markac till Kroatiens huvudstad Zagreb och hälsades som hjältar sedan de frikänkts av appellationskammaren vid FN:s krigsförbrytartribunal i Haag med tre röster mot två.

– Jag tycker att det är rättvist att pojkarna är hemma igen, sade Kroatiens premiärminister Zoran Milanovic.

Krigsveteraner och katolska biskopar hade uppmanat kroaterna att protestera mot orättvisan i Haag och när domslutet meddelades följde tusentals personer på ett torg i Zagreb händelsen via storbilds-TV och de frikännande domarna möttes med jubel.

Ante Gotovina och Mladen Markac dömdes år 2011 till 24 respektive 18 års fängelse för sin roll under Operation Storm då kroatiska styrkor gick till anfall i augusti 1995 och återtog Krajina-området. Omkring 200 000 civila serber flydde och cirka 150 civila serber mördades. Åklagarna hävdade att de bägge generalerna hade ingått i ett kriminellt företag tillsammans med Kroatiens framlidne president Franjo Tudjman för att fördriva serber från Kroatien. Ante Gotovina åtalades år 2001 men lyckades hålla sig undan innan han i december 2005 greps på en restaurang på Teneriffa.

I Serbiens huvudstad Belgrad sade president Tomislav Nikolic att frikännandet kommer att öppna gamla sår.

Carla del Ponte, tidigare chefsåklagare för FN-tribunalen, sade enligt Radio B92 i Belgrad, att hon var chockad över frikännandet:

– Det är fullständigt otroligt! Ofattbart. Jag känner full solidaritet med de serbiska offren. Det är helt klart att brott begicks.

Den 29 november var det dags för nya protester i Belgrad och jubel på gatorna i Kosovos huvudstad Pristina. Tribunalen friade då Ramush Haradinaj, tidigare premiärminister i Kosovo, Lahi Brahimaj och Idriz Balaj som alla tre hade höga positioner i UÇK, Kosovos befrielsearmé, under kriget i Kosovo 1998–99.

Vid den första rättegången förekom så allvarliga hot och påtryckningar mot vittnen att en ny rättegång hade beordrats. De tre kom hem som hjältar sedan de friats från åtalet om mord och tortyr på UÇK-basen i Jablanica mot serber, romer, egyptier (en minoritetsgrupp av zigenare) och albaner som anklagades för samarbete med de serbiska myndigheterna.

– Om dessa tre inte är skyldiga vem begick då dessa brott?, sade John Dalhuisen, chef för Amnestys avdelning för Europa och Centralasien.

Kosovos president Atifete Jahjaga var dock nöjd. Hon sade att domen "var ytterligare ett bevis för att vårt krig var rättvist".

Ulf B Andersson

Nytt i korthet:

Avrättningar i Sydasien

Den 20 och 21 november avrättades 14 dödsdömda fångar i Afghanistan. Amnesty beklagade att president Hamid Karzai godkände avrättningarna. Totalt beräknas att det finns omkring 200 dödsdömda i Afghanistan.

I Pakistan avrättades den 15 november soldaten Muhammed Hussain. Det var landets första avrättning sedan 2008. Över 8 313 personer är dödsdömda i Pakistan men diskussioner pågår om omvandlande av dödsdomar till livstids fängelse. Indien verkställde den 21 november sin första dödsdom sedan 2004. Den pakistanske medborgaren Ajmal Kasab avrättades för attacken mot Mumbai (Bombay) den 26 november 2008 då över 150 personer dödades.

Indien anklagas för brott i Kashmir

Den 6 december presenterade IPTK och APDP, två människorättsorganisationer i Kashmir en detaljerad rapport om 214 grova övergrepp i Kashmir (se Amnesty Press nummer 5/2011). 500 individer, merparten militärer, paramilitärer och poliser, utpekades för över 70 mord och 8 000 påtvingade försvinnanden. Den indiska staten anklagas för ovilja att beivra dessa brott.

91-åring i husarrest i Ungern

Béla Biszku sattes den 10 september i husarrest anklagad för krigsförbrytelser. Den 91-årige Biszku var inrikesminister 1957-1961 sedan den ungerska revolutionen krossats hösten 1956. Han är den förste som åtalas från den tidigare kommunistregimen och riskerar nu livstids fängelse.

I juli sattes Laszlo Csatory i husarrest sedan den brittiska tidningen The Sun spårat 97-åringen till en lägenhet i Budapest. Han är överst på Simon Wiesenthalcentrets lista över nazistiska krigsförbrytare på fri fot. Csatory tjänstgjorde 1941-1944 i Slovakien och medverkade i deportationen av tusentals judar från Kosice (Kassa).

Ny strejk på Amnesty

Den 15 november genomförde facket Unite en ny strejk på Amnestys internationella sekretariat (se Amnesty Press nummer 4). Båda parter har gått med på att det självständiga medlingsorganet ACAS ska inkallas. I den brittiska sektionen har ett extra årsmöte utlysts till den 12 januari för att diskutera krisen inom Amnesty.

Aktuella nyheter och reportage från Amnesty Press finns på www.amnesty.se/ap

Arakan – Burmas nya krishärd

I somras blossade konflikten mellan buddhister och en statslös muslimsk folkgrupp upp i västra Burma. Nu bor 110 000 muslimska Rohingyas i läger efter att deras byar har bränts. En del av attackerna skedde med hjälp av statliga säkerhetsstyrkor och lokala myndigheter, enligt Human Rights Watch.

Text: Hanna Sistek Bild: Jonas Gratzer

– När mobben kom så gick polisen i första ledet och sköt in i mitt hus. Sedan tog sig rakhinerna in i hemmen och slaktade folk.

Vi blev jätterädda och sprang och gömde oss i floden, berättar den 50-åriga muslimska kvinnan Toyova.

Efter tre timmar kom militären till undsättning. Då hade två kvinnor hunnit föda i vattnet. Bebisarna dog.

Toyova bor i den muslimska enklaven Aung min gala, i den västra delstaten Arakans huvudstad Sittwe, med tropisk luftfuktighet och horder med mygg. I Sittwe är drygt hälften av de runt 200 000 invånarna muslimska rohingya och resten buddhistiska rakhiner. Nu har dock stadskärnan tömts på muslimer sedan en våldsvåg bröt ut i juni och lämnade drygt 90 döda och 75 000 hemlösa. Undantagstillstånd har införts och de båda folkgrupperna hållits åtskilda. Entrén till Aung Min Gala pryds av en provisorisk militärposter som ska skydda mot anfall från buddhister men som samtidigt hindrar de 7 000 invånarna att lämna området. Innanför är gatorna rena lervällingen och de öppna avloppen en bakteriehärd. Ungkycklingarna springer runt bland barnen och soporna.

– Vi har svårt att få bistånd till mat. Min man är rickshaw-förare men nu kan han inte jobba då han inte kan lämna området, säger Nurnisa, 25, klädd i klassisk burmesisk sarong och rosa blus.

Hon håller ett spädbarn på armen och

Det här var familjens hem.

»Rakhiner och myndigheterna satte eld på våra hus och dödade över 150 människor.«

därhemma finns ytterligare två pojkar.

Efter fem månaders instängdhet i Aung Min Gala håller matförråden på att ta slut.

– Vi får bara en kopp ris per person och dag, och det räcker inte, berättar hon.

Den tändande gnistan för sommarens våld i Arakan-staten var när en buddhistisk kvinna blev våldtagen och mördad i slutet av maj. Tre Rohingyas misstänktes för brottet. En vecka senare stoppade en grupp buddhister en buss och dödade tio muslimska män. Sedan bröt helvetet löst. I Maungdaw, nära gränsen till Bangladesh, en stad med övervägande muslimsk befolkning gjorde tusentals Rohingyas uppror och gick lös på rakhinernas hem efter fredagsbönen. Flera dog. Därefter slog säkerhetsstyrkorna ned på Rohingyas med våld. Den 9 juni startade sammandrabbningarna i Sittwe. Detta ledde till att runt 75 000 personer flydde sina hem. Även

om ohyggliga brott har skett på båda sidor, med halshuggningar, styckningar och våldtäkter, så är 96 procent av dem som nu bor i läger rohingyas.

I början hjälpte militärer till att handla förmödenheter åt dem på marknaden men efter att det största partiet i delstaten, *Rakhine Nationalities Development Party*, RNDP, startade en anti-rohingya kampanj så hotades individer som bistod muslimerna med våld.

Enligt nyhetsbyrån Reuters militära källor var den senaste våldsvågen i slutet av oktober, under vilken hela byar totaldemolerades och ytterligare drygt 37 000 personer flydde till läger, orkestrerad av rakhine-nationalister med band till RNDP och påeldade av buddhistiska munkar och tidvis av lokala säkerhetsstyrkor. Detta har dock förnekats av RNDP. Många av de platser som nu drabbades av det sekteristiska våldet hade inte drabbats i juni.

Provisoriska tältläger för flyktingar.

En familj hänger upp torkad fisk i ett av tältlägren.

Konflikten mellan delstatens buddhister och muslimer går långt tillbaka. Det är omtvistat hur länge Rohingyas har levt i Arakan men många kom från dagens Bangladesh som gästarbetare under den brittiska kolonialtiden. Rohingyas har mörkare skinn och mer bengaliska drag än rakhinerna. Rohingyas slog sig ned och blev snabbt fler. Nu uppgår de till runt 800 000 eller drygt en fjärdedel av delstatens befolkning. Många rakhiner är oroade att Rohingyas tar över jobb och mark.

– Säg att vi betalar 1000 kyat per dag för en rakhinsk arbetare. Då nöjer sig en rohingya med 800 kyat, berättar Khin Maung Swe, en äldre medlem i den kommission som tillsatts av parlamentet för att utreda Arakan-konflikten.

– Namnet Rohingya föddes 1955 efter att militären gick till attack mot mujahediner i Arakan. De hade byggt läger längs gränsen mot Bangladesh och gjorde anspråk på området som en

Över 100 000 Rohingyas har flytt.

»De är illegala migranter.«

En man bygger upp ett hus för familjen med bambu och hö.

delstat för Rohingyas, fortsätter han.

Det är svårt att få opartisk information om konflikten men den tycks ha börjat under andra världskriget, då britterna slogs mot japanernas framryckningar och under sin reträtt lämnade kvar en muslimsk volontärstyrka i Arakan-staten för att hålla ställningarna.

– Istället för att slåss mot japanerna började muslimerna att döda rakhiner. Det var en stor massaker, över 30 000 människor dog, säger advokaten och rakhinen Aung Kyaw Sein i Rangoon, Burmas tidigare huvudstad.

De flesta rakhiner erkänner inte namnet Rohingyas, utan säger hellre "bangli" eller det nedsättande "kalar".

– De är illegala migranter, anser Aung Kyaw Sein.

På många andra håll i världen har dock migranter erhållit medborgarskap efter att ha levt någonstans i flera generationer. Som andra migranter i Burma tvingas Rohingyas att ansöka om tillstånd för att lämna sina hemdistrikt och har inte fått tillträde till utbildningar som ingenjör- och läkarprogrammen.

Efter 45 minuters skumpande från Sittwe i jeep på en gropig jordväg närmar vi oss Seetama, det största Rohingya-lägret. Ju närmare vi kommer längs de gröna risfälten, desto mer breder fattigdomen ut sig. Vi passerar vita tält som FN:s flyktingorgan UNHCR

bidragit med. De små pojkarna bär vita muslimska mössor och barfotaflickorna vita huvuddukar.

Seetama saknar elektricitet och de drygt 15 000 invånarna använder torkad kodynga för att elda och laga mat. På vägen passerar vi en enkel byggnad i flätad bambu. Det är den stängda skolan.

Bonden Sauyed Ahmed, 28, kom till Seetama från byn Pauk Taw efter den andra världsvägen i slutet av oktober.

– Rakhiner och myndigheterna satte eld på våra hus och dödade över 150 människor, berättar han. Vi kom hit i en liten fiskebåt med motor. Det tog oss sex dagar, vi fick slut på bensin och blev gripna av flottan. Några av båtarna blev attackerade av rakhiner och folk dog, fortsätter han.

Sauyed Ahmed har fyra barn och har byggt ett temporärt skydd av bambu men sover direkt på marken. Han är rädd för att det blir kallt när vintern kommer:

Det är oklart hur länge han kommer att tvingas stanna. Just nu utreds frågan av den kommission där Khin Maung Swe är medlem. Rapporten väntas först i mars. När USA:s president Barack Obama var på statsbesök i Burma 19 november tog han upp frågan om Rohingyas situation som ett exempel på den nya regimens stora utmaningar. Frågan kan bli avgörande för huruvida USA och EU kommer att permanenta sina sanktionslättnader mot Burma. ■

Fakta

FN betecknar Rohingyas som en förföljd religiös och språklig minoritet i Burma. De flesta är statslösa både i Burma och i Bangladesh där 200 000 flyktingar bor i formella och informella läger sedan tidigare.

För att bli burmesisk medborgare krävs det att man antingen tillhör en av landets 135 erkända minoriteter (rohingyas räknas ej hit) eller kan bevisa att man bott där i tre generationer. Detta enligt en immigrationslag från 1982.

Muslimer och buddhister i delstaten Arakan har drabbat samman tidigare en handfull gånger sedan andra världskriget. Intensiteten i de senaste attackerna börjar dock få situationen att likna etnisk rensning.

Den officiella dödsstatistiken är nu uppe i 180 personer, men de verkliga dödstatistiken befaras vara högre.

Källa: Human Rights Watch, Khin Maung Swe

Hösten 2009 lämnade parlamentsledamoten David Bahati in förslag om en ny anti-homosexlag till Ugandas parlament. Lagförslaget, som i vissa fall förespråkade dödsstraff, väckte en storm av protester men har aldrig behandlats. Nu har dock talmannen Rebecca Kadaga lovat att förslaget ska beslutas som en julklapp till det ugandiska folket. Amnesty Press har samlat röster om lagförslaget.

Text och bild: Maria Kabatanya

David Bahati är parlamentsledamoten som vill ha hårdare straff för homosexuella.

Uganda i väntan på homo-sexlagen

Vid en söndagspredikan i en av kyrkorna i Ugandas huvudstad Kampala är budskapet att äktenskap mellan en man och en kvinna är det enda rätta för att det är det naturliga. Prästen uppmanar kyrkbesökarna att avvisa västvärldens felaktiga värderingar om homosexualitet.

Budskapet var detsamma när en koalition av religiösa ledare och organisationer från det civila samhället besökte parlamentet. I ett möte med talmannen Rebecca Kadaga vädjade de till ledamöterna att stifta lagar som skyddar samhällets traditioner och moral. De varnade för att homosexuella utgör ett allvarligt hot mot ugandiska barn. "Talman, vi kan inte luta oss tillbaka medan ett destruktivt fenomen pågår i vår nation. Därför känner vi oss skyldiga att, som ansvariga medborgare, ta upp denna fråga. Detta för att parlamentet snabbt ska kunna titta på den försämrade situationen i vårt land," skrev de i ett uttalande.

Talmannen Rebecca Kadaga hade nyligen försvarat lagförslaget på ett möte för världens parlamentariker i Kanada och tackat nej till bistånd som kommer med krav om att acceptera homosexualitet. Till de religiösa ledarna och ugandierna lovade hon ett beslut om lagen som julgåva till det ugandiska folket.

– Både lagen från den brittiska kolonialtiden och Ugandas konstitution för-

**Journalisten
Patience
Akumu.**

bjuder samkönat sex, som är en form av sexuell desorientering. Lagen behöver dock stärkas. En ny lag skulle motverka främjandet och finansiering av homosexualitet, som är på frammarsch i världen, säger David Bahati från regeringspartiet NRM till Amnesty Press.

Dödsstraffet är borta från förslaget som nu ska behandlas i parlamentet.

– Vi vill ha ömsesidig respekt med våra partners och många av dem var emot dödsstraffet. Det viktiga är inte dödsstraffet utan principen att vara mot homosexualitet. I demokrati ingår diskussion, förklarar David Bahati.

Lagen skulle skärpa straffen för homosexualitet, som redan idag är förbjudet och kan ge upp till 14 års fängelse. Livstidsstraff ska kunna utdömas för vissa brott. Personer som sprider information om homosexualitet och engagerar sig i homosexuella handlingar kan komma att dömas till tio års fängelse.

Individer med vetskap om att personer är involverade i homosexuella hand-

lingar bör inom loppet av 48 timmar informera polisen om det annars riskerar de böter eller två års fängelse. Homosexuella får inte adoptera eller uppfostra barn. Surrogatmammor för homosexuella par och ägare till fertilitetskliniker som ger sina tjänster till homosexuella riskerar fängelse i upp till tio år. Personer som berättar för myndigheterna att de deltagit i homosexuella handlingar och söker rehabilitering ska dock benådas. Lagförslaget berör både kvinnor och män.

– Homosexualitet är ingen mänsklig rättighet. Det är ett beteende som människor lär sig från omgivningen, säger David Bahati.

Att hbt-rörelsen rekryterar barn till homosexualitet är ett vanligt argument bland grupper som stödjer förslaget.

Uganda Civil Society Coalition on Human Rights and Constitutional Law arbetar för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter. I koalitionen ingår barnrättsgrupper. Organisationens koordinatör, Clare Byarugaba, beklagar påståendena om att hbt-rörelsen är ute efter att utnyttja barn:

– Jag är besviken över att våra upplysningar om att hbt-personer har vuxna kärleksrelationer inte lyssnas till. Det är en tuff tid för oss. Vi kommer inte att kunna driva kampanjer om det här förslaget blir lag.

Frank Mugisha, direktör för organisationen Sexuella minoriteter i Uganda (SMUG) säger:

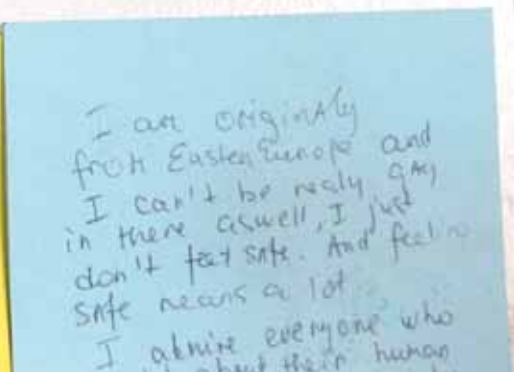
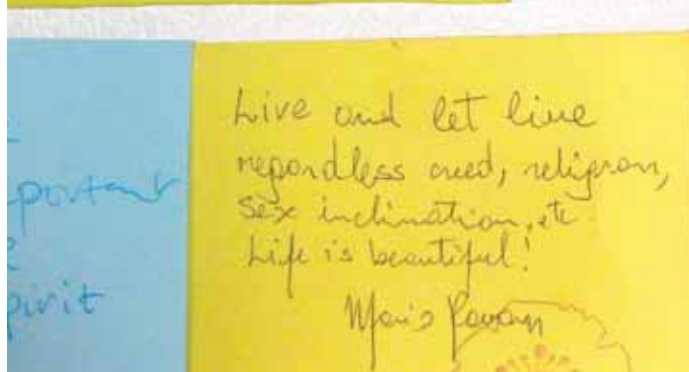
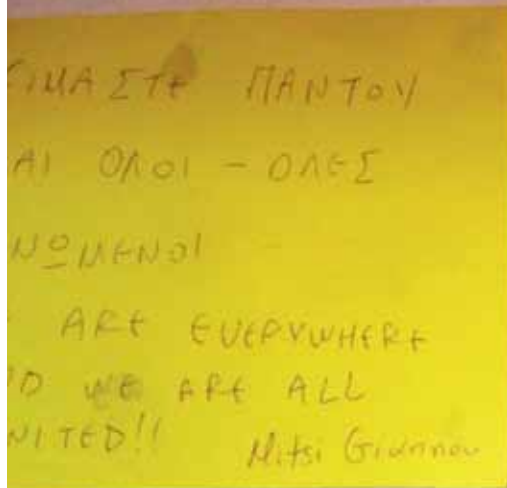
– Vi har ingen parlamentsdamot som offentligt för vår talan men några bryr sig om våra rättigheter i hemlighet. Att öppet försvara homosexuella skulle dock kosta dem röster.

Den brittiske producenten David Cecil, som bor i Uganda, satte i somras upp en pjäs The river and the Mountain vars hjälte, en homosexuell man, mördas av sina anställda. David Cecil satt fängslad i fyra dagar för att ha vägrat följa myndigheternas order, vilket väckte stor uppmärksamhet.

– Jag hade skrivit under ett papper där det stod att pjäsen inte skulle få visas på allmänna platser innan vi fått klartecken från medierådet. Vi visade den på ett mindre ställe då jag trodde förbudet gällde platser som teatrar, förklarar han.

Vare sig han eller skådespelarna i dramat är hbt-aktivister.

— Jag är en vanlig familjefar som vill producera bra, provokativ teater. Teater är ett säkert forum för att diskutera olika frågor då publiken kan komma till egna

slutsatser om handlingens innehåll, förklarar David Cecil.

Han har empati för hbt-rörelsen men tycker att det internationella trycket för att tvinga Uganda acceptera homosexualitet är fel.

– Om anti-homosexualitetsrörelsen i Uganda med tvång skulle introducera Bahatis förslag i Storbritannien så skulle det så klart finnas motstånd till det. Förändring borde komma inifrån samhället. Hoten om att stoppa bistånd till Uganda påminner om kolonialism vilket fortfarande är ett öppet sår i landet, menar han.

– Medier i Uganda väljer oftast tystnad då homosexualitet är kontroversiellt. De är rädda för att överges av både kunder och annonsörer om de skulle uppfattas som pro-homosexuella så de

Stödbrev från hela världen, bland annat från Amnesty, har kommit till Uganda Civil Society Coalition on Human Rights and Constitutional Law.

David Cecil fängslades för sin pjäs.

censurerar sig själva. Den rapportering som finns försvarar ofta moralen i samhället, förklarar Patience Akumu, reporter på tidningen "The Observer" som skriver om hbt-frågor.

Sylvia Tamale är professor vid Makerere-universitetet och beskrivs som kämpe för hbt-rörelsen.

– Homosexuella är också människor och borde få åtnjuta samma rättigheter som alla andra, säger hon.

Enligt henne har makthavare i världen länge använt sig av kultur, religion och lagar för att definiera homosexualitet som något att avsky.

– Homofobi, liksom rasism, sexism och andra former av diskriminering kommer ur okunskap. De är socialt konstruerade. Med ökad kunskap kommer samhället att acceptera att hbt-frågor handlar om mänskliga rättigheter, menar professor Tamale.

Tror du att lagförslaget blir lag?

– Parlamentets talman Rebecca Kadaga är fast besluten att använda sig av förslaget för att höja sin popularitet. Såvida inte Ugandas president ingriper kan det bli lag, svarar hon.

Uganda är idag som en scen för en dragkamp mellan olika övertygelser vad gäller hbt-frågor och det en duell som följs av hela världen. Både ugandiers och världens ögon finns på landets parlament. Svaret om hur parlamentet kommer att besluta väntas före jul. ■

Protesterna i Bahrain slås ned med fängslanden av människorättsaktivister och demonstrationsförbud. Årets Stieg Larsson-pristagare Maryam al-Khawaja avslutade MR-dagarna och hon vill ha omvärldens uppmärksamhet på vad som händer i hennes land.

Text och bild: Helena Sällström

Maryam al-Khawaja är årets Stieg Larsson-pristagare.

»För vissa kan ett internetklick vara slutet«

Maryam al-Khawaja tycker att europeiska företag ska hållas ansvariga för den förföljelse som aktivister i Bahrain utsatts för. Att använda internet har visat sig innebära stora risker och ett knappklick kan få drastiska konsekvenser.

– Regimen använde mjukvara från europeiska företag för att leta upp, trakassera och hota dissidenter. Ena dagen gillade du en bild på Facebook, nästa dag fick du ett samtal om att du blivit av med jobbet, säger hon.

25-åriga Maryam al-Khawaja blev en känd profil för protesterna i Bahrain, både på gatan och på Twitter. Hon är människorättsaktivist och ställföreträdande chef för Bahraïnska centret för mänskliga rättigheter (BCHR) och lever nu i exil. På MR-dagarna i år höll hon avslutningstalet.

Protesterna i Bahrain var en del av den arabiska våren när de inleddes vintern 2011 men pågår fortfarande. I slutet av oktober förbjöd regimen alla demonstrationer och sammankomster, med hänvisning till att upplopp, våld och förstörd egendom förekommit i samband med oppositionens protester. De senaste månaderna har regimen fängslat en rad människor för att ha deltagit i "illegala sammankomster", bland annat de kända människorättsaktivisterna Sayed Yusuf al-Muhafadha (som frigavs den 16 november, se sid 2) och Nabil Rajab (se Fatta pennan nummer 3/2012).

Amnesty International har kritiserat att yttrandefriheten kränks och uppmanade i oktober regimen att skydda de fredliga demonstranterna. Sedan protesterna förra våren hade slagits ned, tillsatte kungaregimen "Bahrains oberoende utredningskommission", som skulle utreda övergrepp. Kommissionen, där internationella experter ingick, presenterade i november 2011 sina slutsatser. Regeringen fick hård kritik och övergrepp fanns väl dokumenterade. Regeringen lovade att följa rekommendationerna om att de som anklagades för övergrepp skulle ställas till svars och att uppgifter om tortyr skulle utredas. Utvecklingen har dock gått i motsatt riktning. Aktivister fortsätter att ställas inför rätta och döms till fängelsestraff. Oppositionella har också fått medborgarskapet indraget och kan därmed deporteras, vilket drabbat 31 personer under november.

Mahdi Abu Dheeb, lärarfackets ordförande, och Jalila al-Salman, vice ordförande, sitter fortfarande fängslade trots en internationell protestkampanj från bland andra lärarfackens internationella sammanslutning Education International som har uppmanat FN:s arbetsmarknadsorgan ILO att agera i fallet. Amnesty betraktar de bägge fackliga ledarna som samvetsfångar och har pekat på att det enda de har gjort var att uppmana till en strejk i sin egen skap av fackliga ledare.

Maryam al-Khawaja anser att omvärlden sviker dem som protesterar i Bahrain.

– Mitt hopp står till de mindre länderna i Europa som inte har några intressen i Bahrain, länder som Danmark och Sverige och att de kan sätta press på regimen, säger Maryam al-Khawaja.

Hon angriper också den dubbelmoral som finns i västvärlden. Ryssland kritiserar för stödet till regimen i Syrien medan USA och Storbritannien stödjer regimen i Bahrain och inte riktade någon kritik när Saudiarabien, Förenade arabemiraten, och enligt vissa uppgifter också Qatar, militärt intervenerade våren 2011 för att slå ned protesterna i Bahrain.

– Ett fat saudisk olja är mer värt än ett bahraïnskt människoliv, konstaterar Maryam al-Khawaja.

MR-dagarna

Den 12–13 november hölls MR-dagarna i Göteborg och lockade cirka 3 000 personer. Numera arrangeras MR-dagarna årligen och nästa år hålls arrangemanget i Stockholm. Demokratiakademien är huvudarrangör tillsammans med frivilligorganisationer och institutioner. Mer information på www.mrdagarna.se

Tvångsvräkningar stort människorättsproblem

Varje år drabbas miljoner människor runt om i världen av tvångsvräkning. Amnesty har startat ett globalt nätverk för att snabbt skapa opinion när det händer.

– **Tänk dig att** du får veta att du har två dagar på dig att ge dig av från ditt hem och att ingen lyssnar på dina invändningar, säger Johanna Tjernström, kampanjsamordnare i Göteborg, vid Amnestys seminarium på MR-dagarna.

Tvångsvräkningar sker i strid mot invånarnas vilja och förvarningen är ofta minimal. Det är inte tal om någon finansiell kompensation, inga alternativa bostäder erbjuds och det finns ingen möjlighet att överklaga eller driva en rättsprocess.

– Det är mer än att rätten till bostad kränks. Konsekvenserna av tvångsvräkningar är katastrofala. Många förlorar skola, sanitet, rent vatten och sjukvård, säger Johanna Tjernström.

Hur många som varje år drabbas av tvångsvräkningar är oklart, men organisationen WITNESS som

Johanna Tjernström, kampanjsamordnare Göteborg, berättar om tvångsvräkningar.

stödjer och uppmuntrar människor att filma orättvisor och övergrepp som begås mot dem, uppger att det handlar om 15 miljoner människor per år. Ofta är det moderniseringsprojekt eller företagsintressen som är den bakomliggande orsaken till att bosättningar rivs.

Amnesty har startat ett globalt nätverk mot tvångsvräkningar, Rapid Response against Forced Eviction (RRFE). Genom att gå med där får deltagarna direkt information när en vräkning är på väg att genomföras och kan delta i en aktion.

Helena Sällström

Litet spelrum för författare

För vitryska författare och människorättskämpar är ofrihet inte bara något som gäller för kollegor innanför fängelsemurarna.

– **Jag är inte svartlistad** längre, det gör att jag funderar på att gå och prata med KGB. Det har likaså börjat kännas lite pinsamt inför vännerna, säger Lena Tankatjova, chef för vitryska Centrum för rättslig omvandling.

Den torra humorn återkommer flera gånger när de vitryska författarna och människorättskämparna berättar om ofriheten, innanför och utanför fängelsemurarna, i Lukasjenkoregimens Vitryssland.

Att starta en förening kräver statligt tillstånd och registrering och det är olagligt att arbeta för oregistrerade organisationer. Nästan alla organisationer som

arbetar för mänskliga rättigheter har stängts av myndigheterna.

Barys Pjatrovitj, författare och vice ordförande i det oberoende författarförbundet, vittnar om arbetsförhållanden som bakbinder medlemmarna.

– De oberoende bokhandlarna är få i dag och författare som är medlemmar i det oberoende författarförbundet publiceras inte på statliga förlag. Var och en av oss står inför valet om man ska fortsätta med sin litterära verksamhet och i så fall hur, säger han.

Två av det oberoende författarförbundets medlemmar sitter i fängelse och det i likhet med en inte oansenlig del av Vitrysslands befolkning. Av de 9,5 miljonerna invånare sitter 60 000 i fängelse. Som jämförelse har svenska fängelser ungefär 4 600 interner.

– Jag tror att Lukasjenko ibland drömmer om att 50 000 regimkritiska vitryssar helt enkelt ska lämna landet. Vi ska inte göra honom glad, säger Lena Tankatjova.

Helena Sällström

Vad var höjdpunkten för dig på MR-dagarna?

Saad Khan, 24 år, studerar Gender studies vid Linköpings Universitet.

– Jag var på seminariet "Så förändrar vi världen!", där bland annat daliternas rättigheter i Indien lyftes fram och en hbt-aktivist från Uganda deltog. Deltagarna hade så skilda bakgrunder och mycket att säga utifrån sina egna erfarenheter.

Roger Karlsson, 59 år, gymnasielärare.

– Jag kom nyss från ett seminarium om FN-målen. Man fick sig en uppfräschning om att nya mål ska komma om ett par år. Och igår var jag på en otroligt fin föreläsning med forskaren Hans Abrahamsson som handlade om framtidens städer.

Sara Thiringer, 20 år, ordförande för Rädda Barnens Ungdomsförbund.

– Jag var på det här som handlade om ensamkommande flyktingbarn. Det kanske inte var så många nyheter men det gav mycket detaljer om hur det faktiskt går till när vi tar emot.

Samira Ahmed, 22 år, studerar mänskliga rättigheter vid Teologiska högskolan i Stockholm.

– Seminariet om ensamkommande flyktingbarn var jättebra och lärorikt! De hade statistik på hur få barn det skulle bli per kommun om alla var villiga att ta emot.

Anette Brogren, 61 år, informatör.

– Två saker, dels invigningen med Richard Wilkinson. Och sedan seminariet "Se människan", med bland annat KG Hammar och Sven-Eric Liedman, som anordnades av Svenska Kyrkan. Det klagg gjorde på ett så bra sätt vad människovärde är.

FOTO: ANNIE BECKMAN

Sapiyat Magomedova arbetar som advokat i Europas farligaste område; Dagestan.

Sapiyat Magomedova är advokat i ett av Europas absolut farligaste områden, ryska delrepubliken Dagestan i norra Kaukasus. Nu tilldelas hon årets Per Anger-pris för sina insatser.

– Människor dör och går under hela tiden där, säger hon.

Text: Helena Sällström

Årets Per Anger-pristagare: »Färre och färre kämpar«

Sapiyat Magomedova försvarar de mänskliga rättigheterna i en region där våldet eskalerar och det är med dämpad och jämn röst som hon för Amnesty Press beskriver utvecklingen i Dagestan och norra Kaukasus:

– Situationen blir sämre för varje dag.

Listan över saker hon är trött på är lång: laglösheten, avrättningar som saknar rättslig grund, kidnappningar, mord på journalister, advokater och människorättskämpar, att människor kränks när de vänder sig till rättsliga instanser, säkerhetstjänstens avlyssning, att unga människor skjuts ihjäl med terrorbekämpning som förevändning – människor som i efterhand inte kan försvara sig eller dementera. Och att ingen döms för brott som begås.

– Men att man är trött innebär inte att man ger upp, bara att man behöver vila, konstaterar hon med ett snett leende.

Sapiyat Magomedova är 2012 års Per Anger-pristagare. På uppdrag av svenska regeringen delar Forum för levande historia sedan år 2004 ut pri-

set till en person som modigt och osjälvviskt främjar demokrati och mänskliga rättigheter i samma anda som präglade den svenske diplomaten Per Anger när han 1944 räddade judar i den ungerska huvudstaden Budapest.

Sapiyat Magomedovas klienter har ofta utsatts för svåra människorättskränkningar av korrupta myndigheter och det bristfälliga rättssystemet. Hon tar sig an juridiska fall som få kollegor vågar sig på och har bland annat lyckats bevisa hur polisen fabricerat bevis.

– Jag tror inte att människor som söker min hjälp gör det för att jag är ovanligt klok, utan för att jag är principfast och inte låter mig köpas. Kalla det mod eller djärvhet eller vad du vill. För mig är det viktiga att uppnå de resultat jag vill, säger Sapiyat Magomedova i ett scensamtal sedan hon fått priset av minister Erik Ullenhag.

Mordfrekvensen i Dagestan är Europas högsta och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har i cirka 200 fall klandrat Ryssland för människorättsbrott kopplade till norra Kaukasus. De flesta av fallen har

handlat om Tjetjenien. Där har den Moskvavänliga Kadyrov-regimen krossat upproret och en viss stabilitet råder efter de två förödande krigen sedan 1994. Idag är det konflikterna i andra republiker som Ingusjien och Dagestan som står i fokus. Rysk militär och säkerhetstjänst använder brutala metoder för att slå ned islamistiska upprorsrörelser och här finns också konflikter mellan olika muslimska grenar.

Sapiyat Magomedova, tolken Mikael Granlöf och Brian Palmer i samtal efter prisutdelningen.

I somras mördades Shejk Said Afandi al-Tjirkavi, en av de mest inflytelserika andliga ledarna i republiken, i ett självmordsdåd. Han hade tidigare arbetat för att mäkla fred mellan muslimska grupper och han dog när nya förhandlingar om fredliga beslutsprocesser skulle inledas. Sapiyat Magomedova säger att många i Dagestan tror att säkerhetstjänsten låg bakom dådet med syftet att motverka en fredligare utveckling.

– Dagestan behöver en fredlig utveckling, ett fritt civilt samhälle med oberoende press, oberoende medborgarrättsorganisationer och rättslig reglering av konflikter som ibland uppstår på grund av religiösa konflikter, betonar hon.

Våren 2010 blev hon själv svårt misshandlad av poliser när hon försökte besöka en häktad klient. Efter det låg hon på sjukhus en månad med skador på bland annat huvud och bröst. Hennes anmälan ledde ingenstans. Rätten ansåg inte att det gick att säga vem som egentligen hade misshandlat vem.

– Du kanske har lagt märke till min kroppslängd? För mig innebär det naturligtvis inga svårigheter att misshandla fem stora manliga poliser, säger Sapiyat Magomedova ironiskt.

De som orkar fortsätta kämpa mot våld och människorättskränkningar blir färre för varje dag.

– En och annan av oss dör, en och annan blir skrämmd och slutar. Och när man umgås med andra jurister så vet man inte till hundra procent vem som är den personens uppdragsgivare, säger Sapiyat Magomedova. ■

Fakta/Per Anger-priset

Instiftades av Sveriges regering år 2004 och delas ut av Forum för levande historia till minne av den svenske diplomaten Per Anger. Han utsågs 1942 till legationssekreterare vid svenska ambassaden i Budapest. Sedan Nazityskland tillsammans med ungerska pilkorsrörelsen 1944 tagit makten i Ungern arbetade Per Anger tillsammans med Raoul Wallenberg för att rädda ungerska judar undan deportation.

»Oroande situation i iranska fångelser«

Situationen i Irans fångelser oroar Naeimeh Doostdar, iransk journalist och aktivist. En av de fångslade är årets Edelstampristagare, Bahareh Hedayat.

Text: Helena Sällström

Naeimeh Doostdar, som i dag är bosatt i Malmö, kom till MR-dagarna för att prata om Edelstampristagaren Bahareh Hedayat och hennes medfångar.

– Det är en oroande situation för alla fångar i iranska fångelser vad gäller mänskliga rättigheter, särskilt för kvinnliga fångar, säger Naeimeh Doostdar.

Varje år delar Stiftelsen Harald Edelstam ut Edelstam-priset till en person som står upp för mänskliga rättigheter i länder där dessa kränks.

I motiveringen till årets pris står det att student- och kvinnorrättsaktivisten Bahareh Hedayat modigt arbetat för mänskliga rättigheter och att det är en kamp där hon har riskerat både sitt liv och sin frihet.

I dag sitter Bahareh Hedayat i fångelse,

FOTO: ANNIE BECKMAN

dömd till tio år, och betraktas som samvetsfånge av Amnesty International.

– Tidigare var kvinnorörelsen väldigt aktiv men regimens påtryckningar har satt stopp för det. I dag sitter de flesta i fångelse, har lämnat Iran eller valt tystnaden, säger Naeimeh Doostdar. ■

FOTO: ANNIE BECKMAN

Solisterna Carina Vinke och Nikola Maticic.

Unik musiksatsning

MR-dagarna bjöd också på sång och musik från New European Ensemble som framförde *Voices*, skriven av Hans Werner Henze.

Text: Ulf B Andersson

New European Ensemble, som med dirigenten Christian Karlsen i spetsen samlar unga musiker i Haag, gästade både Stockholm och Göteborg i november för att i samarbete med Teskedsorden, grundad av tidningen Vi 2006, och Amnesty International framföra Hans Werner Henzes verk *Voices* från 1973. Henze avled i Dresden den 27 oktober i en ålder av 86 år efter ett liv som produktiv kompositör då han skrev över 20 operor och tio symfonier. Han föddes i Gütersloh i västra Tyskland 1926 och blev medlem i Hitlerjugend. Henze hatade den tyska fascismen och som homosexuell var han kritisk mot kriminaliseringen av samkönat sex i Tyskland. 1953 flyttade han till Italien

där han bodde resten av livet. Han engagerade sig i PCI, det italienska kommunistpartiet och arbetade i slutet av 1960-talet på Kuba.

I kongresshallen i Göteborg fick besökarna höra ensemblen hantera över 70 instrument från hela världen, från violin till inkaflöjt, jojo, kedjor och studsballar (!) medan solisterna Nikola Maticic och Carina Vinke sjöng de 22 texter som utgör grunden i det som enligt pressmeddelandet kallas "detta burleska, extravaganta och hallucinatoriska nyckelverk". Texterna var allt från kampsånger av Bertolt Brecht till tonsatta dikter av den vietnamesiske kommunistledaren Ho Chi Minh och den kubanske dissidenten Herberto Padilla. ■

Sorglig läsning

»I det tysta. Resor på Europas abortmarknad«

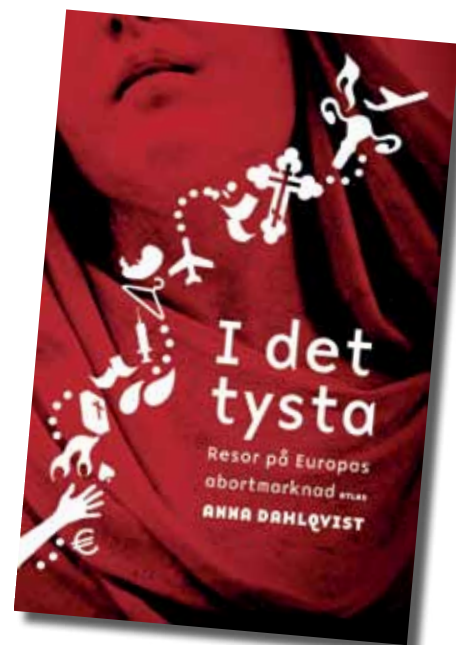
Anna Dahlqvist
Atlas

Den 30 oktober avkunnade Europadomstolen för mänskliga rättigheter i Strasbourg domen i fallet flickan "P" och mamman "S" mot Polen. Domstolen slog fast att den polska staten hade kränkt den 14-åriga flickans rättigheter då hon nekades en legal abort efter en våldtäkt och tvångsplacerats på ett ungdomshem då hennes mamma anklagades för att pressa sin dotter till att göra abort. Flickans rätt till medicinsk sekretess kränktes också i och med att uppgifter om hennes identitet och detaljer om hennes situation läckte ut och publicerades på internet. Till sist fick flickan i hemlighet göra abort på ett sjukhus 50 mil från sin hemstad Lublin.

Polen har sedan 1993 en strikt abortlag efter att under årtionden haft en liberal lagstiftning som i

mitten av 1960-talet gjorde att svenska kvinnor åkte till Polen för att göra abort. En kvinna som blir gravid efter våldtäkt har dock fortfarande rätt till abort liksom om kvinnans liv är i fara. Oavsett lagstiftning blir dock kvinnor oönskat gravida och det blir också en klassfråga hur aborten ska utföras. Anna Dahlqvists bok *I det tysta* är en skakande läsning. Hon berättar om de tre katolska EU-länder; Irland, Malta och Polen som har lagar som tvingar kvinnor till andra lösningar än att uppsöka närmaste sjukhus för ett säkert ingrepp. De berättelser som Dahlqvist presenterar ger en sorglig bild av "ett kvinnoflöde över Europas gränser". Det handlar om dyra resor som ibland görs i största hemlighet, som den maltesiska kvinna som flyger till London "för att shoppa", inte för att göra abort.

Dahlqvist redogör därtill för den kamp som förs inom EU och Europarådet när det gäller abortfrågan som dock ligger inom nationell lagstiftning. Det är viktigt att komma ihåg att Portugal och Spanien trots allt de senaste åren

har liberaliserat sina abortlagar. Frågan blir ändå brännbar på EU-nivå som när Maltas utrikesminister Tonio Borg, motståndare till skilsmässor, abort och homosexuellas rättigheter, i november utsågs till EU:s kommissionär för hälsofrågor. Anna Dahlqvists bok är oerhört viktig då den ger röst åt de kvinnor som drabbas av obsoleta lagar.

Ulf B Andersson

Läst & Sett

E-post:
lastochsett@
amnesty.se

En annan bild av Libyenkriget

»Libyenkrigets geopolitik. Humanitär intervention eller kolonialkrig?«

Ola Tunander
Celanders förlag

Den förenklade bilden av Libyenkriget förra året som ett uppror där ett enat folk efter 42 års hårt förtryck besegrade en diktator som använde afrikanska legosoldater och delade ut viagra för att öka antalet våldtäkter medan omvärlden genom FN lyckades

des ena sig och militärt ingrep för att skydda en utsatt civilbefolkning har sina brister. I *Libyenkrigets geopolitik* gör Ola Tunander ett försök att ge en motbild. Störtandet av Moammar Khadaffis regim, där även Sverige deltog, beskrivs som noga planlagt och handlade främst om kontroll över oljan, inte om mänskliga rättigheter.

Tunander har klara poänger när han lyfter fram hur FN:s säkerhetsråd i sin resolution 1973 den 17 mars 2011, antagen med tio röster för och fem nedlagda, krävde stopp för attacker mot civila, vapenembargo och en flygförbudszon. Denna resolution användes sedan för ett Natokrig från luften, vapenleveranser till rebellerna i NTC, bland annat från Sudan, och en insats på marken av specialstyrkor från Storbritannien, Frankrike, Jordanien och Qatar för att besegra Khadaffi. Till historiens ironi hör att libyer, som tidigare setts som lierade med al-Qaida, och i vissa fall som Abdelhakim Bel-

hadj till och med år 2004 skickats av briter till tortyr i Khadaffis fängelser, nu stred tillsammans med västmakterna.

Tunander måste dock läsas kritiskt då han ofta går för långt i sin tolkning av den mycket komplicerade verkligheten. Bilden av Qatar som vän av Israel blir svår att svälja om man betänker Qatars stöd till Hamas i Gaza. Tunander varnar för propagandaöverdrifterna från NTC:s sida men sprider okritiskt uppgifter om att kemiska vapen användes mot Bani Walid i oktober 2012 och gräver ner sig i märkliga tvivel på massakern i Abu Salim-fängelset 1996.

Det bör sägas att organisationer som Amnesty och Human Rights Watch behållit sin opartiska inställning under propagandan i samband med Libyenkriget och att de västmedier, som Tunander svepande kritiserar, ofta är hans källor i den föredömliga notapparaten.

Ulf B Andersson

Verktyg för ledare

»Brinna! Att göra skillnad som ledare i en ideell organisation«

Lisa Moraeus
Room for us

Lisa Moraeus beskriver ledarrollen som en kostym. Då jag är en född t-tröjebärare är tanken på en ledarskapskostym lite obekvämt. Likväl står jag i en fas i mitt liv där jag allt oftare tvingas ut från tryggheten bakom kulisserna till att istället driva arbetet och peka med hela handen. Hur ska jag hitta en kostym som passar mig?

I sin bok *Brinna!* visar Moraeus metoder för att nå ett fungerande ideellt ledarskap. Boken kan vid första anblick framstå som en lättviktare, både bildligt och bokstavigt. Den går att ta sig igenom i raketfart men Moraeus rekommenderar (och jag instämmer till fullo) att detta är en bok som behöver andas.

En stor del av boken utgörs av intervjuer med ledare inom ideella organisationer, dessa håller dock en hög floskelnivå och jag skyndade mig igenom dem för att komma till de verkliga guldkornen, de avsnitt Moraeus kallar "Dojo". Precis som kampsportens träningsarenor de är döpta efter, innehåller dessa avsnitt övningar vigda åt läsarens personliga utveckling. Detta är delarna som måste ges tid. Jag har under läsningen ofta lagt boken åt sidan, sträckt mig efter närmsta anteckningsblock och verkligen funderat kring de frågor ställs, vilket gett mig större självinsikt i rollen som ledare.

Förutom dessa praktiska stycken innehåller boken konkreta verktyg från allehanda metoder. Synen på ledarskap breddas; det finns inte ett sätt att vara ledare på och ingen (bra) ledare använder samma ledarskapsstil i alla lägen.

Att sy din ledarskapskostym är din egen uppgift. *Brinna!* ger bra stilaråd och många värdefulla symönster men det är helt upp till dig att ta dina mått och att damma av symaskinen.

Viktor Rasch

Efter katastrofen

»Ur askan – Om människor på flykt i en varmare värld«

Shora Esmailian
Natur & Kultur

Hur kan förbränning av fossila bränslen i världens rikaste länder leda till en våldtäkt av en funktionsnedsatt flicka i ett av Nairobis slumområden? I *Ur askan – Om människor på flykt i en varmare värld* beskriver Shora Esmailian hur små klimatförändringar leder till förödande katastrofer i några av de mest utsatta områdena i världen – och hur det skapar klimatflyktingar som saknar skydd enligt FN:s flyktingkonvention.

"Det löper naturligtvis ingen rak linje mellan den globala uppvärmningen och våldtäkten på Dire", skriver Esmailian, men mekanismen är tydlig; när naturkatastrofer som översvämningar och extrem torka driver människor på flykt och tvingar dem att bosätta sig i flyktingläger, slumområden eller överbefolkade stadsregioner hamnar redan sårbara människor i ännu mer utsatta situationer. Det

är dessa människors vardag, efter katastrofen, som Esmailian skildrar genom personliga porträtt av ett antal familjer i Pakistan, Egypten och Kenya.

Esmailian är konsekvent i sin omsorg om individerna bakom den anonyma statistiken. Problematiken med flyktingdefinitionen ägnas mer utrymme än klimatpolitiken och katastrofernas långsiktiga effekter på människors livskvalitet står i fokus. Jag berörs av familjetragedierna som sakligt återberättas och jag förskräcks av omvärldens passivitet. Esmailian är en ganska rudimentär skribent men hennes röst är förnuftig och varm.

Framtidsbilden som tecknas är dyster men även om *Ur askan* knappast dryper av optimism presenterar Esmailian åtminstone vissa förslag till lösningar på problemen. En ny, internationell, lagstiftning som inbegriper klimatflyktingar är en, minskade utsläpp av växthusgaser förstås en annan. *Elias Kukkola Settervik*

I korthet:

BOK: »Kina enligt Cho«
Fredéric Cho & Kerstin Danasten
Kalla Kulor Förlag

Att skriva en snabbguide till Kina kan knappast vara ett lätt projekt och frågan är om det ens går att i korthet ge en rättvisande bild av landet. *Kina enligt Cho* är onekligen ett ambitiöst försök; basfakta om Kina, en förklaring av kinesiska börsen, en kort översikt av landets historia, politik, ekonomi och kultur, tips för svenska företagare på den kinesiska marknaden samt en analys av ledarnas huvudbry – allt presenterat på 133 sidor.

"Barfotaekonomen" och Kinaexperthen Frédéric Cho har tillsammans med ekonomijournalisten Kerstin Danasten skrivit en introduktion för den som är intresserad av det kinesiska näringslivet eller Kinas inflytande på omvärlden. Boken är både tunn och lättläst och, trots omfånget, imponerande men den har också sina brister. Kommunistpartiet undgår visserligen inte kritik men utmålats stundvis i nästan positiva ordalag, inte minst med tanke på kapitlet där det liknas vid ett börsbolag.

På de två sidorna som handlar om mänskliga rättigheter visar Cho att han förvisso känner till de problem som finns i landet men sällar sig sedan till den skara som menar att kontakten med de svenska företagen i sig kommer att bidra positivt till samhällsutvecklingen.

Lisa Silver

ALMANACKA: Raoul Wallenberg-kalendern 2013

Forum för levande historia

För den som gillar fickalmanackor är detta en källa att ösa ur under hela nästa år. Varje dag lyckas Forum lyfta fram okända och kända människorättsförfvarare ur historien. Vi påminns om att den 14 juni föddes FaddyAnn Eddy som grundade den första organisationen för homosexuella i Sierra Leone. I september 2004 mördades hon.

Den 3 juli 2009 går journalisten Lubna Hussein in på en restaurang i Sudans huvudstad iförd byxor trots att det är förbjudet. Den 7 juli 1931 föds Dorothy Stang i Ohio. Hon blir missionär och kämpar för de jordlösa i Brasilien tills hon mördas år 2005.

Så fortsätter det dag efter dag. Almanackan kan beställas från Forums hemsida.

UBA

Skruvat om homosexuella

Det var ju en fantastisk skruvad bild av homosexuellas situation i Gaza och på Västbanken som ni beskriver genom Ylva Sjölin artikel i Amnesty Press nummer 4! Att de homosexuella där måste ha det väldigt svårt betvivlar jag inte men att lägga hela skulden på Israel och ockupationen är ju en absurd snedvriden syn på saken. Genom de röster Sjölin låter tala i sin text framstår det som att anledningarna till att Gazabor inte kan leva ut sin homosexualitet är "befolkningstätheten, ockupationen och den extremt begränsade möjligheten att lämna Gaza" medan det grundläggande problemet naturligtvis måste vara synen på och lagstiftningen om homosexualitet i Gaza och på Västbanken, liksom förmodligen i hela den övriga muslimska världen.

Det är synd att Amnesty Press faller in i den förödande palestinska offerretoriken, i ett ständigt och irrationellt skyllande på Israel för alla palestiniernas olyckor, istället för att granska och belysa roten till det onda. Synd för palestinierna, synd för Israel och synd för Amnesty, som annars har så mycket goodwill för sitt fantastiska ar-

bete mot diktaturer, orättvisor och förtryck.

Thomas Lunderquist

Svar: Avsikten med artikeln i Amnesty Press var att belysa situationen för hbt-personer i Gaza och Västbanken. Liksom i andra artiklar låter vi personer, i detta fall personer som inte vågar framträda med sina riktiga namn, själva ge sin syn på sakernas tillstånd. Artikeln belyser väl hur man inom palestinsk hbt-rörelse anser att frågan om ockupationen, som har pågått sedan 1967, är omöjlig att undvika. Denna problematik har också gett upphov till diskussioner i andra länder, till exempel vid Pridearrangemang, om synen på konflikten Israel/Palestina. I den muslimska världen råder dock ingen entydig bild när det lagstiftning. I många arabländer, liksom Iran, bestraffas fortfarande människor för samkönat sex. I världens folkrikaste muslimska land, Indonesien, avkriminaliserades dock samkönat sex 1993. I Indien, med över 160 miljoner muslimer, avskaffades år 2009 paragraf 377, som hade införts av britterna 1860.

Ulf B Andersson

ÅRSMÖTE I STOCKHOLMSDISTRIKTET 17 FEBRUARI 2013 KL 11:00-16:00

Vi hoppas att det kommer bli ett givande möte med både återblickar, framåtanda och givande diskussioner!

Mötesprogram/dagordning samt årsmötesdokument kommer att skickas ut senast 6 januari respektive 1 februari. Motioner ska skickas in senast 20 januari. Årsmötet är öppet för alla oavsett anmälan, men vi ser gärna att ni anmäler er senast 10 februari. Anmälan samt motioner skickas till ulrika.lagerqvist@mail.amnesty.se.

Vill du nominera till priserna: "Årets grupp", "Årets stjärna" och "För långvarigt engagemang", skicka även dessa till ovan e-postadress. Tack på förhand.

Väl mött!

/STOCKHOLMSDISTRIKTETS STYRELSE

(Ps. Vi håller till på sekretariatet, Alsnögatan 11)

Hälsningar till fångar

Personerna nedan är fångar som svenska grupper arbetar med och som ni kan skicka en hälsning till. Välj gärna ett kort med vackert naturmotiv! Undvik att nämna Amnesty.

IRAN Nasrin Sotoudeh

Nasrin Sotoudeh dömdes i januari 2011 till sex års fängelse. Hon är en känd människorättsadvokat och mycket respekterad för sitt arbete för unga som riskerar dödsstraff och försvar av människorättsaktivister. Hälsning kan skickas via hennes man.

Skriv en hälsning

Reza Khandan
Shahrak-e Ghods (Gharb)
Khiyaban-e Farahzad
Koocheh Baharan 2
Pelak 8, Vahed 4
Teheran
Islamiska republiken Iran

KIRGIZISTAN Azimjan Askarov

Azimjan Askarov är chef för organisationen Vozdukh och har i många år dokumenterat polismisshandel i häkten i södra Kirgizistan. Han är dömd till livstids fängelse efter bristfällig rättegång med anklagelser som tros vara fabricerade för att hindra hans arbete.

Skriv en hälsning

Azimjan Askarov
Koloniya No 47
Bishkek
Kirgizistan

KINA Mao Hengfeng

Mao Hengfeng är en kvinnlig aktivist som i många år arbetat för kvinnors reproduktiva rättigheter och mot tvångsvräkningar. Hon har fängslats ett flertal gånger sedan 2004 och dömdes i oktober 2012 till ett och ett halvt års omskolningsläger.

Skriv en hälsning

Mao Hengfeng
811 Shi, No 1,
Huangxing Lu
Yangpu Qu
Shanghai Shi 200090
Folkrepubliken Kina

UZBEKISTAN Azam Farmonov

Azam Farmonov är ledare för en regional avdelning av den oberoende organisationen Human Rights Society of Uzbekistan (HRSU). Han dömdes 2006 till nio års fängelse efter att ha försvarat lokala bönders rättigheter sedan de anklagat distriktstjänstemän för korruption och utpressning.

Skriv en hälsning

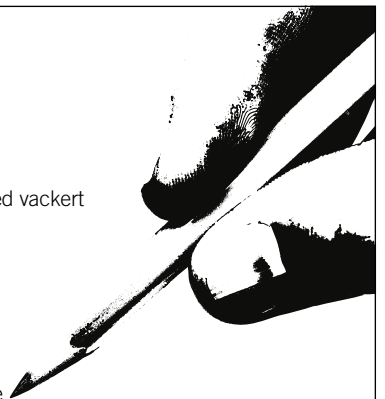
Azam Farmonov
Koloniya Uya 64/71
Posoylok "Jaslik"
Kungradskiy rayon
Respublika Karakalpakstan
Uzbekistan

BAHRAIN Mohamad al-Miqdad

Svensk-bahrainiern Mohamad al-Miqdad är dömd till livstids fängelse, anklagad för att bland annat ha "startat en terrorgrupp i syfte att störta kungamakten". Han deltog med många andra i protesterna mot regimen i februari och mars 2011.

Skriv en hälsning

Mohamad al-Miqdad
Jaw Prison
Manama
Bahrain

MED ETT KNAPPTRYCK KAN DU GÖRA SKILLNAD. BLI SMS- AKTIVIST!

Du får ett sms varannan vecka som berättar om en aktuell aktion som du kan svara på. Ditt namn läggs då till ett färdigskrivet väd-jande som skickas vidare till berörda makthavare. Avsluta din pre-numeration genom att skicka AKTIVIST STOPP till 72 980. Varje sms kostar 5 kronor att ta emot.

AMNESTY
INTERNATIONAL

VARJE ÅR TVÅNGSVRÄKS OMKRING SEX MILJONER MÄNNISKOR FRÅN SINA HEM.

Det vill vi ändra på. Med din hjälp är det möjligt att förhindra nya tvångsvräkningar!

WWW.AMNESTY.SE/STOPPA

VI BEHÖVER DIG!

VILL DU VARA MED OSS OCH FÖRÄNDRA VÄRLDEN?

Den 14 februari håller vi öppna möten för alla som vill engagera sig aktivt i Amnesty i Lund, Malmö, Göteborg och Stockholm. Kom och ta reda vad du kan göra!

Platser, tider och mer information:
www.amnesty.se/vibehoverdig

IDAG HAR AMNESTY GODA NYHETER. VÅRT NYA SKOLMATERIAL ÄR PRECIS FÄRDIGT.

Materialet heter **Ett fönster mot världen** och handlar om yttrandefrihet, flyktingar, tortyr och fattigdom. Innehållet består av en film, fyra teman och 36 övningar. Allt är anpassat efter gymnasieskolans behov och kan enkelt användas i flera kurser.

Mänskliga rättigheter gäller alla, alltid. Det vill både skolan och Amnesty lära eleverna. Ladda ner materialet kostnadsfritt från vår nya skolsida:

www.amnesty.se/skola

AMNESTY
INTERNATIONAL

Följ oss på
Facebook och
Twitter!

VÅRSTRETTIGHETER

VÅRENS KURSER

A som i Amnesty (kl 10-17)
Stockholm 9/3, 27/4
Göteborg 9/3, 27/4
Malmö 2/3, 27/4

Vadå diskriminering?
Så funkar det! (kl 10-18)
Stockholm 23/3
Malmö 16/2

Asylrättens ABC (kl 10-18)
Stockholm 16/2
Göteborg 13/4

Fattigdom och mänskliga rättigheter (kl 10-18)
Stockholm 13/4
Malmö 23/3

Kimors rättigheter (kl 10-18)
Stockholm 16/3
Göteborg 2/3
Malmö 20/4

Dödsstraff (kl 17-21)
Stockholm 13/3
Göteborg 21/3
Malmö 11/4

Globalisering, företag och mänskliga rättigheter (kl 17-21)
Stockholm 7/2, 17/4
Göteborg 19/2
Malmö 14/3

Medlemspris heldag: 450 kr
Malmö 14/3
A som i Amnesty: 300 kr
Medlemspris kallskurs: 350 kr

AMNESTYAKADEMIN

www.amnesty.se/amnestyakademien

EN VIKTIG - MEN SMÄRTSAM - PROCESS

Var och en som läst en tidning förstår nog hur svårt det är att rapportera om ett pågående skeende – särskilt i pappersform. När du får tag i Kvällsposten och läser om ett oväder över Skånetrakten har det i verkligheten redan dragit förbi. Många av er har kanske anat att det just nu är saker på gång inom Amnesty internationellt; de sker medan den här texten skrivs och medan tidningen ligger i tryckpressen. På sekretariatet i London pågår en arbetsplatskonflikt och från mer än ett håll inom rörelsen har man uttryckt oro inför kommande förändringar i Amnestys arbetssätt och organisation. Med risk för att delar av den här texten hinner bli inaktuella tills Amnesty Press hamnar i din brevlåda, så tycker vi i sektionstyrelsen ändå att det är viktigt att kommunicera huvuddragen i den viktiga process som vi befinner oss i.

Vi har tidigare berättat om att ett globalt förändringsprogram (Global Transition Programme, GTP) har satts i gång för att hantera den stora omorganisation som Amnesty ska genomföra under de kommande två åren. Det grundläggande syftet med GTP är att vi ska öka vår relevans, och skapa ett Amnesty som arbetar ändamålsenligt i en värld som förändras snabbt. Programmet består av tre huvudsakliga delar:

- "Moving Closer to the Ground". Detta handlar om övergången från ett centralt internationellt sekretariat till en decentraliserad struktur med tio regionala "nav" som stöds av ett globalt centrum i London. Det primära syftet är att komma närmare de människorättskränkningar som Amnesty utreder och rapporterar om och också närmare lokala människorättsorganisationer som vi samarbetar med. Tre av de första "naven" föreslås ligga i Afrika.
- Nationella kontor etableras i Brasilien och Indien som ett led i att stärka Amnestys närvaro i de sk Brics-länderna.
- "The Global Model" handlar om en omstrukturering av det internationella sekretariatets arbetssätt på global nivå, i syfte att spegla ovanstående förändringar och arbeta mer integrerat i rörelsen.

Det internationella sekretariatet har nu tillsatt två projekt, ett i Hong Kong och ett i Johannesburg, för att testa hur "naven" ska arbeta innan man implementerar dem i full skala. Dessa projekt arbetar både med att ta fram nya arbetssätt och med frågor som rör exempelvis arbetsmiljö.

Den svenska sektionstyrelsen står bakom den påbörjade GTP-processen och tycker att det är viktigt att genomföra de förändringar i vårt globala arbete som sektionerna gemensamt har kommit överens om. Samtidigt kan vi konstatera att processen kommer att bli allt annat än smärtfri. En konsekvens av GTP är bland annat att personer som arbetar på internationella sekretariatet kommer att behöva flytta och slå sig ner i andra länder – personal kommer också att sägas upp. Nya tjänster kommer att inrättas i de tio "naven" och tillsättas med lokalanställda. Den konflikt som just nu pågår mellan ledningen i London och fackföreningen Unite rör formellt sett uppsägningsvillkoren för dem som får gå och två endagsstrejker har genomförts. Förhandlingar pågår och en referensgrupp, bestående av representanter från den internationella rörelsen, har tillsatts och börjat arbeta.

Det är inte den svenska sektionens roll att ta ställning i den pågående arbetsplatskonflikten, men vi har framhållit att det är viktigt att ledningen på IS följer lagar och avtal och respekterar fackets rättigheter. Vi har tillsammans med flera andra sektioner skickat ett brev till vår internationella generalsekreterare och vår internationella styrelseordförande. I brevet betonar vi vikten av opartisk medling för att hitta konstruktiva lösningar på konflikten.

När den här texten skrivs är det några dagar kvar tills styrelsens decembermöte, där frågan om den pågående förändringsprocessen kommer att diskuteras ingående. Vi kommer givetvis att hålla kommunikationen med er medlemmar levande och välkomnar era frågor och synpunkter.

SEKTIONSSTYRELSEN

STYRELSEN@AMNESTY.SE

Indonesien:

Shiamuslimer fördrevs efter attack

Lokala myndigheter har skurit av mat- och vattenleveranser till minst 190 fördrivna shiamuslimer på ön Madura på östra Java i Indonesien. Myndigheterna anger resursbrist som skälet. Shiamuslimerna fördrevs från byn Karang Gayam i augusti då en mobb på omkring 500 personer gick till attack. En person dödades och 25 hus stacks i brand. De gavs tillfälligt boende i en sportanläggning i Sampang men i november meddelades att vattnet stängts av och matleveranser upphörde. De får dock hjälp av frivilliga.

Enligt trovärdiga källor har en del av de fördrivna uppmannats av de lokala myndigheterna att konvertera till sunnvarianten av islam om de ska få en chans att återvända hem. De har också satts under press att flytta till något annat ställe men gruppen vill återvända hem.

**Skriv till
Sampang District Head (Bupati)
Noer Tjahja
Jl. Jamaluddin No. 1A, Sampang,
Madura, East Java,
Indonesien 69241
Fax: + 62 323 321017**

Dear Noer Tjahja,

Having read that at least 190 displaced Shi'a followers in East Java are at risk after supplies of food and water to the community were halted, I wish to express my serious concerns. I ask you to ensure that this Shi'a community has immediate access to essential services such as food and clean drinking water in their shelter.

I also ask you to guarantee the safe, voluntary and dignified return of the Shi'a community to their homes, according to their wishes, and to provide assistance so as to enable them to rebuild the homes that were damaged or destroyed.

Moreover, I urge you to investigate reports that local government authorities in Sampang District have intimidated Shi'a followers to renounce their faith, and I seek assurances that those involved in the attack against the Shi'a community are speedily brought to justice in proceedings which meet international standards of fairness.

Yours respectfully,

Datum: Kontakta Amnesty Press om du tänker skriva efter 14 januari.

Gambia:

Journalister blev mordhotade

Journalisten Abubacarr Saidykhan mottog den 13 november ett dödshot vid midnatt när han stod och pratade med sin bror i Ebo Town. En bil utan registreringsskyltar stannade och en av de fyra männen i bilen hotade med att "nästa gång vi ses kommer vi slå in din skalle genom en av våra patriotiska mördare". Den 25 oktober fick han och Baboucarr Ceesay, förste vice ordförande i Gambia Press Union, GPU, ett dödshot i ett mejl där de bägge anklagades för att sabotera presidentens rykte och hotades med att bli uppsökta av ett team med "patriotiska mördare".

De bägge greps den 7 september sedan de ansökt om att hålla en fredlig demonstration i protest mot de avrättningar som hade genomförts i augusti. De släpptes mot borgen och åtalet för uppvigling lades ner den 23 oktober, enligt uppgift på order av president Yahya Jammeh.

Journalister tillhör den grupp i Gambia som ofta drabbas av förföljelse. Mordet i december 2004 på Deyda Hydara, ordförande i GPU och redaktör för tidningen The Point har ännu inte resulterat i någon utredning.

**Skriv till
Inspector General of Police
Yankuba Sonko
Gambia Police Force Headquarters
Ecowas Avenue,
Banjul, Gambia
E-post: policeigp1@yahoo.com**

Dear Inspector General,

Allow me to take this opportunity to express my concerns for the journalists Abubacarr Saidykhan and Baboucarr Ceesay, both of whom have received death threats. They believe the threats are related to their attempts to peacefully demonstrate and their work as journalists.

Consequently, I urge you to do your utmost to safeguard the security of Abubacarr Saidykhan and Baboucarr Ceesay, and to conduct a full, independent and impartial investigation into all threats made against both men.

I also ask that you ensure that those responsible for the threats are brought to justice, and that journalists and human rights defenders in Gambia can carry out their work without interference, obstacles, discrimination or fear of retaliation.

Respectfully yours,

Datum: Kontakta Amnesty Press om du tänker skriva efter 14 januari.

Indien:

Risk för nya avrättningar

Den 21 november avrättades den pakistanske medborgaren Ajmal Kasab, dömd för medverkan i attackerna mot Mumbai (Bombay) år 2008 då över 150 personer dödades. Det var den första avrättningen i Indien sedan år 2004. Amnesty noterar att avrättningen avvek från gängse mönster i Indien då den tillkännagavs först efter att Ajmal Kasab var död och innan nådeansökan hade prövats. Enligt officiella källor finns nu 16 nådeansökningar hos presidenten. Det gäller Gurmeet Singh, Dharampal, Suresh och Ramji, Simon, Gnanaprakasam, Madaiah och Bilavandra, Praveen Kumar; Mohammed Afzal Guru, Saibanna Ningappa Natikar, Jafar Ali, Sonia och Sanjeev, Sundar Singh och Atbir.

Amnesty fruktar att dessa 15 män och en kvinna kan riskera att avrättas inom kort.

**Skriv till
President of India
President Pranab Mukherjee
Rashtrapati Bhavan
New Delhi 110 004, Indien
Fax: +91 11 23017290 eller +91 11
23017824
E-post: (via formulär) <http://www.helpline.rb.nic.in/>**

Dear President,

May I express my fear that, following the recent execution of Ajmal Kasab, other prisoners with petitions for mercy pending may be executed. I call on you to immediately stop plans to carry out further executions and establish a moratorium on executions with a view to abolishing the death penalty.

Where mercy petitions have been rejected, I call on you to respect the practice of promptly informing the individual, his/ her lawyers, his/ her family, of the decision and reasons for it and the proposed date of execution. The public should also be informed of any scheduled execution.

The resumption of executions after an eight-year gap has set India against regional and global trends towards abolition of the death penalty, and while I acknowledge the seriousness of violent crimes and have only the deepest sympathy for the victims, the death penalty is the ultimate denial of human rights and therefore I call for all death sentences to be commuted to terms of imprisonment.

Respectfully yours,

Datum: Kontakta Amnesty Press om du tänker skriva efter 14 januari.

**Ovanstående vädjandebrev finns också på www.amnesty.se/ap
(OBS! Klicka på omslagsbilden på Amnesty Press 5/2012)**

**PRESENTER TILL DIG SJÄLV
OCH ANDRA - FÖR MÄNSKLIGA
RÄTTIGHETER**

BUTIKEN.AMNESTY.SE

Välkommen till årsmötet i Sunne!

Årsmötet är en av Amnesyårets allra viktigaste händelser. Förutom att fördjupa dina MR-kunskaper genom att delta i spännande seminarier och lärorika workshops får du vara med och påverka Amnestys framtid! Du diskuterar och beslutar om motioner och förslag samt väljer ledamöter till viktiga poster inom rörelsen. Så vill du vara med och bestämma hur Amnesty ska utvecklas är det på årsmötet du ska vara. Alla medlemmar i svenska sektionen är hjärtligt välkomna!

Sista dagen för att skicka in motioner är den 22 februari 2013. Skicka dem antingen till arsmote2013@amnesty.se eller via post till Amnesty International, Viktor Rasch, Box 4719, 116 92 Stockholm.

Förutom att motionera till årsmötet kan du också nominera till poster som förtroendevald inom Amnesty. Du kan nominera till posterna sektionsskassör, ledamot och suppleant i sektionstyrelsen, ledamot och suppleant i Amnestyfondens styrelse samt ledamot i Granskningskommittén. Skicka din nominering till valberedningen@amnesty.se.

Även valberedning ska väljas, och nomineringar dit skickas till Jan Nygren, som sitter i valberedningens valberedning: jan_nygren@telia.com.

I början av februari kommer kallelsen till årsmötet. Där finns all information du behöver för att delta i årsmötet 2013. Men redan nu: **boka in 3-5 maj i kalendern!**

Har du övriga funderingar kring årsmötet? Tips eller tankar? Kontakta då arsmote2013@amnesty.se.

Välkommen till Sunne!
/Styrelsen och distriktet Värmland/Dalsland

BESTÄLLNINGSKUPONG

- JA, JAG BESTÄLLER AMNESTYS ÅRSRAPPORT 2012!**
Rapporten kostar 200 kr.
Kostnad för porto tillkommer.
- JA, JAG BESTÄLLER SVENSKA SEKTIONENS ÅRSREDOVISNING 2011**
Vi skickar den mot portokostnad.
- JA, JAG VILL PRENUMERERA PÅ AMNESTY PRESS!**
5 nr per år kostar 160 kr. Skicka mig ett inbetalningskort.
Som medlem får du Amnesty Press automatiskt.

FÖR- OCH EFTERNAMN:

ADRESS:

POSTNUMMER OCH ORT:

TELEFONNUMMER:

Beställ via e-post: distributionen@amnesty.se eller skicka in kupongen i ett kuvert till Amnesty international, svarspost 110 610 800, box 4719, 116 92 Stockholm

Sri Lanka – en het plats 2013

Krönika

I år kunde jag resa till Sri Lanka för första gången sedan 2003. Jag åkte till de krigssargade norra delarna. Röken från det som 2009 var världens blodigaste krigszon har skingrats. Singalesiska soldater vaktar nu den tamilska lokalbefolkningen. Tamiler berättar hur de överlevde infernot. Många har mist anhöriga, hus och egendom. Några är rädda för nya övergrepp. Senast jag var här kontrollerade LTTE området. Hur hade det sett ut idag om Tigrarna år 2002, direkt i inledningen av fredsprocessen hade börjat lägga ned vapnen?

Sedan 1999 har 25 journalister dödats i Sri Lanka, enligt CPJ (Kommittén för att skydda journalister). Alla mord är olösta. Motiv och spår pekar oftast mot regeringen.

Journalisten Frederica Jansz, tidigare redaktör för Sunday Leader, har lämnat Sri Lanka. Hon säger att hon är glad att hon lever. Hennes företrädare mördades i januari 2009. Tidningen har beskrivits som en sista bastion för undersökande journalistik. I juli intervjuade hon försvarsministern Gotabaya Rajapaksa per telefon. Han öste okvädningsord: "Skriv inte ett ord din ... skitjournalist ... folk kommer att döda dig!" Kollegor på redaktionen hörde då Jansz hade slagit på högtalartelefonen. I september köptes Sunday Leader av en vän till presidenten Mahinda Rajapaksa. Jansz fick sparken när hon vägrade sluta skriva kritiskt om regeringen.

Mediernas och rättsväsendets svårigheter är följderna av de demokratiskt valda ledarnas maktfullkomlighet. Brott mot mänskliga rättigheter går hand i hand med inskränkt pressfrihet. Attacker på medier ska ses som del i en historieförfälskning. Hjälporganisationer kördes ut ur krigszonen. Journalister tilläts inte komma i närheten. Världen skulle inte se vad som hände. Regeringen kallade militäröffensiven en humanitär operation. Civila skulle befrias, terrorister utrotas. Presidenten upprepade mantrat att hans trupper inte dödade en enda civil. "Soldaterna hade sitt vapen i ena handen och människorättsfördraget i den andra", sade han senare.

BBC-ägda Lonely Planet placerade i oktober

Familjemedlemmar protesterar i Colombo den 24 januari med bilder av anhöriga som har "försvunnit".

Sri Lanka högst på listan med "de 10 hetaste resmålen 2013". Sri Lanka är en vacker, reproduce-rande, mystisk, tropisk ö långt bort.

I november fick just BBC ta del av en intern FN-rapport, som beskriver ett totalt misslyckande att skydda civila tamiler. FN-medarbetare i Sri Lanka hade tonat ned kritik och sänkt döds-siffror efter hot från regeringen och order från New York.

FN tror nu att 70 000 civila tamiler kan ha dött, merparten på grund av regeringssidans beskjutning av "säkra zoner". De fem första månaderna 2009 bombades nordöstra Sri Lanka skoningslöst. Ta en tur med Google Earth norr om Mullaitivu. 2005: gröna risfält, hus vid vajande palmer. 24 maj 2009: söndertrasade tält (för flyktingar), bränd mark, kratrar. Frances Harrison beskriver i den nyutkomna boken *Still Counting the Dead* vad som hände. Hon har intervjuat människor som var i krigszonen och deras berättelser borde ha kraft att öppna ögonen på många. De etsar sig fast, som Channel 4:s dokumentärer. Officerare och soldater har också vittnat om ett blodbad krigets sista dagar, med tortyr, våldtäkter och massavrättningar av LTTE-soldater och civila.

Amnesty International, Human Rights Watch, Dublintribunalen och International Crisis Group vill att ansvariga ställs till svars. Frågan är hur världen ska hantera vetskapen att krigsbrott begicks.

I november behandlade FN:s råd för mänskliga rättigheter, UNHRC, i Genève den periodiska granskningen av Sri Lanka. Av 210 synpunkter ogillade Sri Lanka 100. Landet vill exempelvis inte skriva under Romstadgan. Misstänkta krigsbrott skulle ju då kunna utredas av ICC, Internationella brottmålsdomstolen i Haag.

I mars 2013 lämnar Navi Pillay, FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter en rapport inför nästa behandling av Sri Lanka i UNHRC. I mars 2012 klubade MR-rådet en tandlös resolution som visade att rådet inte går till botten med det som hänt på Sri Lanka. Hittills har sanningsivrarna fått vänta. ■

Johan Mikaelsson
Johan Mikaelsson har som journalist länge bevakat Sri Lanka och har gjort dokumentären *Fredens år 2002 i Sri Lanka*.

FOTO: VIKALPAS/LAI